

accent

SVERIGE-
RESAN

CAFÉ FÖR
ASYLSÖKANDE
I BODEN

LÄTTÖL – EN HÅRD NÖT

Frågorna är många kring lättölsgränsen. Accent söker svaren.

CANNABIS PÅ RECEPT

Fritt fram att använda cannabis som medicin i Sverige

TALIBANERNAS OPIUM

Knarkpengarna finansierar kriget i Afghanistan

KARRIÄR- START

Nykterhetsrörelsen blev språngbrädan till ett framgångsrikt yrkesliv

ÖPPET FÖR STOR OCH LITEN!

Fler borde få uppleva roliga saker tillsammans. Som att mamma kan ta med barnen på fotbollsmatch eller farfar kan gå på teater med barnbarnen utan att behöva möta alkohol. Öppet för alla helt enkelt, öppet för stor och liten.

Visa ditt stöd för vår kampanj Stor och liten! Gör det genom att knyta fast en ballong.

Beställ material till Folknykterhetens vecka på www.iogt.se/fnv2011

25

Lättölet. Frågan om vad man får dricka som medlem i IOGT-NTO har hängt med sedan starten. Nu går Accent till botten med gränsen i medlemslöftet.

32

Cannabis som medicin.

För första gången har privatimport av cannabisämnet THC tillåtits i Sverige.

36

Sverigeresan. Varje onsdagskväll öppnar IOGT-NTO sina portar för de 700 asylsökande som bor i Boden.

38

Afghanistan. Opium finansierar kriget och genom att kontrollera produktionen kan talibanerna hålla världspriset uppe.

51

Ann Eringstam är konstnär och fokuserar mycket på genusperspektiv i sin konst. Nu är hon aktuell med en utställning.

Alkoholreklam • sid 6

Alkoholreklam när barn ser på tv

Näst efter snabbmat är alkohol den livsmedelsprodukt som det visas mest reklam för under de tv-tider som är populärast bland barn. Detta trots att alkoholreklam är olaglig i svensk tv.

Servering • sid 8

Arenorna bryter mot alkohollagen

Överservering av alkohol, dålig kontroll i barerna och ett obefintligt matutbud. Flera av idrottsarenorna i Stockholm, Malmö och Göteborg lever inte upp till alkohollagen.

Demokrati • sid 22

Kongressens fem hetaste frågor

Accents Pierre Andersson har tittat närmare på vilka frågor som kan komma att bli mest diskuterade under sommarens kongress.

Ledare • sid 4

Mer än service-producenter

IOGT-NTO och övrig ideell sektor ska inte ta över statens ansvar

Förbundsordföranden • sid 53

Vad ska kongressen vara i framtiden?

Kongressen är så mycket mer än förhandlingarna. Hur ska vi förvalta kongresstraditionen i framtiden? Hur får vi nya medlemmar att känna sig hemma?

+ Narkokoll **SID 44**

+ Krönika **SID 50**

+ Korsord **SID 54**

OMSLAGSBILD
Andreas Apell

FOTO: MATHIAS LOVSTRÖM

Chefredaktören.

Pierre Andersson

Ideell sektor skapar
enorma värden

Ska vi producera service nu?

SRelationen mellan de ideella organisationerna och staten har förändrats. På det sociala området har man förhandlat fram en unik överenskommelse, fylld av vackra ord om föreningslivets betydelse och om vikten av frihet från statlig styrning.

I verkligheten ser utvecklingen ut att gå åt andra hållet. De senaste tjugo åren har det statliga och kommunala stödet till den ideella sektorn gått från generellt stöd till riktade, målstyrda insatser. Organisationerna ska nu visa resultat, vara effektiva och "producera service" för att få stöd.

Det blir samtidigt allt tydligare att regeringen vill använda sektorn för att nå ideologiska mål. Staten ska bli mindre. Skatterna ska sänkas och välfärden ska i allt högre utsträckning vila på frivilligas axlar.

Vad händer med folkrörelsernas roll som demokratiskola? Som folkbildare och bärare av människors röster? Här kunde såväl IOGT-NTO som den övriga sektorn sätta ner foten mycket tydligare – vi skapar enorma värden för människor och samhälle – men vill inte nödvändigtvis ta över statens ansvar som välfärdsproducent.

Ett litet exempel på nykterhetsrörelsens bidrag till samhället kan du läsa om på sidan 16 och framåt.

Insändare.

SKRIV TILL OSS på accent@iogt.se
eller Box 12825, 112 97 Stockholm

Vin på Ica – lagligt men inte rätt

Vi läser i dagens Metro att man nu kan dricka vin i en mataffär på Liljeholmen i Stockholm. Detta eftersom det enligt chefen på tillståndsenheten, Anders Häregård, är att jämställa med vilken restaurang som helst. Då undrar jag några saker:

Om det nu är så att handläggarna bara skall följa regelverket i varje enskilt fall utan någon som helst helhets-syn eller utvecklingsinsikt så behöver vi ju egentligen inte ha något ansökningsförfarande utan bara bevilja alla som söker, för vilka aspekter har handläggaren att ta med i sin bedömning?

De 375 000 barn till missbrukare som nu tydligen inte ens kan handla i en alkoholfri miljö längre, är tydligen inte ens värda att ta hänsyn till.

Att tillgängligheten återigen ökar där man snart i varje vardagsögonblick skall bli erbjuden att köpa alkohol, det är tydligen inte heller en aspekt

att ta hänsyn till

Att mathandlarna nu på ett smart sätt har skapat ett argument själva för få syssla med detaljhandel av alkohol inom en snar framtid verkar inte de osmarta handläggarna ha fattat.

Det talas mycket om alkoholfria zoner eller perioder i livet, i trafiken, arbetslivet (dock bara vissa branscher inte t.ex. politiker), under uppväxttiden o.s.v. Detta känns nu bara som tomt prat eftersom samhällsaktörer som alkohol-branschen och mathandlare med tillståndsenheterna i ryggen gör sitt yttersta för att få oss att dricka så mycket alkohol som möjligt.

Bara för att man har möjlighet enligt lagen så behöver det inte betyda att det är bra eller rätt!

ROBERT KASKAS
GÖTEBORG

FOTO: ISTOCKPHOTO

Gårdsförsäljningen ett beställningsjobb

Lotty Nordlings utredning om gårdsförsäljning visar, enligt min mening, att hon helt missuppfattat uppdraget från regeringen. Utredningen verkar mera vara ett beställningsarbete från alkoholindustrin eller ett oblygt försök att luckra upp Systembolaget.

Om regeringen vill bedriva en restriktiv alkoholpolitik finns bara ett att göra: Kasta

utredningen i papperskorgen!

Det är illa nog att ni lyckats få igenom den nya alkohollagen, som kommer att leda till en kraftig ökning av antalet serveringstillstånd.

Vi kan inte låta alkoholnormen sätta dagordningen, tycker

HANS LINDGREN
IOGT-NTO BORLÄNGE

Redaktionen. Det är vi som gör Accent.

accent

Accent ges ut av IOGT-NTO.

Pressläggning detta nummer: 18 februari
Nästa nummer kommer 8 april

Pierre Andersson

Chefredaktör och ansvarig utgivare
08-672 60 51, pierre.andersson@iogt.se

Maria Zaitzewska Rundgren

Featureredaktör, reporter
08-672 60 56, maria.zaitzewska@iogt.se

Joanna Wågström

Nyhetsreporter
08-672 60 50, joanna.wagstrom@iogt.se

Mathias Lovström

Art director
08-672 60 53, mathias.lovstrom@iogt.se

Bildbehandling Ola Falk **Korrekturläsning** Gunborg Mellegård **Medverkande detta nummer** Anders Perstrand, Johanna Astrén, Andreas Apell, Johan Anderberg, Ola Torkelsson, Joakim Wedholm, Jacob Zocherman, Ragni Svensson, Hillevi Wahl **Adress** Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm
Telefon 08-672 60 50 **Fax** 08-672 60 01 **E-post** accent@iogt.se **Webbplats** www.accentmagasin.se **IOGT-NTO:s förbundskansli** tel: 08-672 60 00, Besöksadress: Gammelgårdsvägen 38, Stora Essingen, Stockholm, www.iogt.se **Prenumeration (225 kr/år) och adressändring** 08-672 60 38, prenumeration@iogt.se, fax: 08-672 60 01 **Annonsbokning** Display Umeå, Gunilla Johansson, 090-71 15 04, gunilla.johansson@display-umea.se
Tryck V-TAB, Vimmerby **Obeställt material** Tidningen svarar inte för insända, obeställda texter och bilder samt förbehåller sig rätten att redigera insänt material. **Lagring** Allt material i tidningen Accent lagras och kan publiceras elektroniskt. Icke anställda måste meddela eventuellt förbehåll mot sådan lagring och publicering.

I princip publiceras inget material med sådant förbehåll. **Taltdning** Accent finns även som gratis taltdning.

TS-kontrollerad upplaga 2010 32 000 ex **ISSN** 0345-0406. Medlem i Sveriges Tidskrifter.

SVERIGES
TIDSKRIFTER

FOTO: VALERY FIRSOV

Debatt. Håll isär begreppen

I Sverige finns det 385 000 barn till föräldrar som har ett riskbruk av alkohol, inte ett missbruk. Vi måste vara tydliga med skillnaden tycker Helena Wannberg, och menar att IOGT-NTO annars kan uppfattas som oseriösa.

Risker med begreppet riskbruk

Vart femte barn lever med föräldrar med riskabel alkohol- eller narkotikakonsumtion. Detta uppmärksammades under en kampanjvecka i februari, och jag är en stor påhujare av man talar mer om detta, och ger mer resurser till stödgrupper. Men jag ser ett problem med en rådande begreppsförvirring.

Dessa 385 000 barn anges ofta vara barn till missbrukare. Men siffran gäller barn som lever med vuxna som har ett så kallat riskbruk. (Folkhälsoinstitutets "Barn i familjer med alkohol- och narkotikaproblem", 2008:28) Det är detta begrepp som skapar förvirring. Många säger fel. Ännu fler tolkar fel. Jag har hört företrädare för IOGT-NTO, folkhälsominister Maria Larsson och ledare för kommunala stödgrupper säga att det finns 385 000 barn till missbrukare. Tidningsredigerare sätter ordet "missbruk" i rubriker trots att artikeln beskriver riskbruk och på UNF:s hemsida kan man läsa att "Det finns ungefär 385 000 barn under 18 år som lever med en förälder som missbrukar."

Men det gäller alltså riskbruk, vilket enligt Folkhälsoinstitutet (FHI) är att dricka ofta och mycket. : "... följande riktvärden finns: Män: mer än 14 standardglas per vecka eller fem standardglas eller mer vid samma tillfälle. Kvinnor: mer än nio standardglas per vecka eller fyra standardglas eller mer vid samma tillfälle." FHI påpekar också att "riskbruk behöver inte betyda att man har problem med alkohol här och nu, men att man kan få i framtiden."

För mig som mer än väl vet hur det är att leva med vuxna som dricker för mycket, spelar det ur ett barnperspektiv egentligen ingen större roll exakt var gränsen mellan missbruk och riskbruk går. När jag har skrivit rapporter på uppdrag av IOGT-NTO:s Juniorförbund, om stödgrupper i landets kommuner, har jag också varit noga med att påpeka att för Junis är det barnens upplevelse som är det centrala. Om ett barn mår dåligt, oroar sig för, får ta för mycket ansvar eller far rent fysiskt illa på grund av en förälders eller annan vårdnadshavares alkoholkonsumtion – då är det ett problem, som vi behöver våga tala om.

Men vi bör ändå inte blanda samman begreppen. Om vi säger "missbruk" tror jag inte att de flesta ser framför sig en förälder som "inte har problem här och nu"...

I samband med Vart femte barn-kampanjen hamnade jag själv i en Facebook-diskussion med Miljöpartiets Maria Wetterstrand. Hon menade att kampanjen använde statistiken på ett felaktigt sätt, just för att det ju faktiskt inte är vart femte barn som lever med missbruk. Nu har just Vart femte barn hela tiden använt ordet "riskabel" konsumtion, och använt sig av siffror från statliga myndigheter, vilket borde anses som goda källor. Men det är olyckligt att en toppolitiker uppfattar dessa siffror, termer och argumentation på ett sätt att det hela beskrivs som oseriöst och rentav falskt. Vi är många som på olika sätt vill påverka politiker att avsätta resurser för bland annat stödgrupper. Att människor tolkar det vi säger fel kan vara svårt att ändra på. Men när vi hänvisar statistik och forskning ska det göras på ett korrekt sätt. ■

Helena Wannberg
IOGT-NTO:are och frilansjournalist

Ryssland: Öl ska ses som alkohol

ALKOHOL Ryssland har tagit ett steg på vägen för att klassa öl som en alkoholdryck. Ölet, som i dagsläget räknas till livsmedel, har hittills kunnat säljas helt utan begränsningar.

Men i och med att den ryska politiska ledningen har bestämt sig för att få bukt med den höga alkoholkonsumtionen i landet vill man ändra på detta. Det Kreml-stödda förslaget har gått igenom den första behandlingen i underhuset i det ryska parlamentet.

Om förslaget går igenom i parlamentet kommer ölförsäljningen att kraftigt begränsas jämfört med idag. Öl starkare än 5 procent kommer inte att få säljas på nätterna eller nära skolor och andra offentliga platser som tåg- och busstationer. Flaskstorleken begränsas till 33 centiliter.

Enligt Världshälsoorganisationen, WHO, dricker en ryss i genomsnitt cirka 18 liter ren alkohol per år.

JOANNA WÅGSTRÖM

"Jag har sett vad droger gör med personer och framför allt med relationer, därför håller jag mig borta från både det och alkohol."

Adam Tensta berättar om sin heroinmissbrukande pappa i P4 Extra.

Alkoholreklam när barn ser på tv

Näst efter snabbmat är alkohol den livsmedelsprodukt som det visas mest reklam för under de tv-tider som är populärast bland barn. Det visar en studie från Göteborgs universitet. Detta trots att alkoholreklam är olaglig i svensk tv.

ALKOHOLREKLAM – Jag blev chockerad när jag såg det här, även om det är ett starkt ord. Sverige är ett av de få länder i Europa som har en lagstiftning som förbjuder alkoholreklam i tv. Ändå är vi det land som visar mest alkoholreklam under de här tiderna, säger Sara Heine, som är utvecklingskonsultent på IOGT-NTO.

Enligt studien visas det som mest alkoholreklam på tv i Sverige under de tider då flest barn i åldrarna tre till tolv år tittar på tv. Alkoholreklamen står för 14 procent av all livsmedelsreklam som visas under den populäraste

tv-tiden, mellan klockan 19 och 22 vardagar och mellan klockan 7 och 10 och mellan klockan 17 och 22 under helger. Snabbmatsreklam toppar listan och står för 15 procent av reklamen.

Enligt Sara Heine är det här problematiskt eftersom alkoholreklam påverkar ungdomars alkoholkonsumtion.

– Forskningen har fastslagit att alkoholreklam både påverkar ungas konsumtionsnivå och debutålder för alkohol. Vi vet också att ju högre konsumtion ungdomar har desto mer påverkas de både vad det gäller hälsa och sociala konsekvenser.

Men vad är det reklamen gör som får ungdomar att dricka mer?

– Bland annat så skapar den en alkoholnorm. Bilden blir att alkohol är en naturlig del av festen. Alkoholen normaliseras.

Forskarna har under två vardagar och två helgdagar spelat in och analyserat all reklam som sändes på TV3, TV4 och kanal 5. Studien är en del i en global jämförelse mellan elva länder.

Inget annat land som ingick i studien visade så mycket alkoholreklam under de timmar då barn

tittar som mest på tv som man gjorde i Sverige. I Brasilien, som är det land som totalt har mest alkoholreklam, kom alkohol på tredje plats.

I Sverige är det olagligt att sända alkoholreklam men TV3 och kanal 5 går runt lagen genom att deras utbud sänds från Storbritannien. I Storbritannien, som var ett av länderna som ingick i studien, fanns däremot inte alkohol ens med på topp fem-listan.

– Det visar hur otroligt tokigt systemet är som vi har idag. Vi har svenska företag som är beredda att gå runt de folkhälsoregler som vi har i Sverige. Det är sorgligt och ganska cyniskt tycker jag. De som tjänar på reklamen är ju inte människor som bor i Sverige, det är alkoholföretagen, säger Sara Heine.

Alkohollagen kapitel 4, 10§: "Vid marknadsföring av alkoholdrycker till konsumenter får inte kommersiella annonser i ljud- radioprogram, tv-program eller beställ-tv användas. Det gäller även sådana tv- sändningar över satellit som omfattas av radio- och tv-lagen (2010:696)." Lag (2010:725).

JOANNA WÅGSTRÖM

Dålig ålderskontroll på Malmökrogar

SERVING Tretton av tjugo restauranger i centrala Malmö serverade minderåriga alkohol när ungdomar från UNF Skåne gjorde kontroll på krogarna.

Av de fem testade krogarna vid populära Lilla Torg var det ingen som kontrollerade ungdomarnas ålder innan de serverade alkohol.

– Resultatet från krogkontrollen förvånar mig inte. Vad som förvånar mig är att politikerna fortfarande vägrar förstå att försäljarna inte tar sitt ansvar. Det är dags att inse att själv-

reglering inte fungerar och att tillsynen måste skärpas, säger Marcus Andersson, distriktsordförande i UNF Skåne i ett pressmeddelande.

PIERRE ANDERSSON

Tv-reklam.

Här är den alkoholreklam som sändes

Öl

Falcon: 13 inslag à 20 sekunder
Heineken: 10 inslag à 30 sekunder

Cider

Xider X-mas Limited Edition:
8 inslag à 15 sekunder

Vin

35 South Castillo de Molina:
1 inslag à 15 sekunder
Campo Viejo: 1 inslag à 15 sekunder

Fontana Candida: 6 inslag à 10 sekunder
Jacob's Creek: 8 inslag à 10 sekunder
Vina Maipo: 4 inslag à 4 sekunder

Sprit

Baileys: 6 inslag à 10 sekunder
Grant's: 1 inslag à 30 sekunder
Tullamore Dew: 2 inslag à 15 sekunder

KÄLLA: GÖTEBORGS UNIVERSITET

Vanligt med cannabis bland ungdomar som röker och dricker

NARKOTIKA Hälften av de ungdomar som regelbundet super sig fulla har också testat cannabis. Bland ungdomar som röker regelbundet är drogen ännu vanligare: två av tre har rökt cannabis. Det visar en ny studie från Statens folkhälsoinstitut, FHI.

Sambandet mellan rökning,

alkohol och cannabis är starkt. Bland de elever som aldrig rökt tobak har fyra procent prövat cannabis. Motsvarande siffra för ungdomar som aldrig dricker sig berusade är en procent.

Studien har genomförts bland över 600 elever på sex gymnasieskolor i Skåne. **JOANNA WÄGSTRÖM**

Vad har
procenten
med ditt
medlemskap
att göra?

i samarbete med

SALUSANSVAR

Inga skärpningar i finsk lag om alkoholreklam

LAGSTIFTNING Det blir inga skärpningar i den finländska lagen om alkoholreklam. Detta sedan de tunga regeringspartierna Centern och Moderaterna misslyckats att komma överens.

Vad man tvistat om är förslag till begränsningar av så kallad imagemarknadsföring av alkohol, där alkoholdrycker presenteras i sammanhang som upplevs som angenäma och eftersträfvansvärda.

I förra veckan föreslog omsorgsminister Paula Risikko (M) bland annat att alkoholreklam i finsk tv skulle få sändas först efter klockan 23, mot idag klockan 21. Men nu står det klart att hennes parti och Centern, som innehar statsministerposten, inte lyckats komma överens.

Det är Centern som velat gå längst, genom att i lagen skriva in alla tillåtna metoder för alkoholreklam. Samlingspartiet, alltså de finländska moderaterna, har dock velat nöja sig med att lista de typer av alkoholreklam som skulle vara otillåtna.

SÖREN VIKTORSSON, HELSINGFORS

Dricker man för mycket blir folk för tjatiga och pratar i mun på varandra. Det blir värdelös tv.”

Plura Jonsson inför nya säsongen av Pluras Kök. I år ska produktionsteamet säga stopp när det blir för mycket.

FOTO: SÖREN ANDERSSON

– I Globen hade man ingen kontroll alls, säger Jan-Olof Tidbeck på Länsstyrelsen i Stockholm som kontrollerat idrottsarenorna i länet

Idrottsarenor bryter mot alkohollagen

Överservering av alkohol, dålig kontroll i barerna och ett obefintligt matutbud. Flera av idrottsarenorna i Stockholm, Malmö och Göteborg lever inte upp till alkohollagen när det gäller servering av alkohol. Det visar en granskning som Länsstyrelsen i Stockholm har gjort.

SERVERING – I Globen hade man ingen kontroll alls. I pauserna kommer det hundratals gäster och man har förberett och hållt upp hundratals plastglas med öl som man bara skickar ut, säger Jan-Olof Tidbeck på Länsstyrelsen i Stockholm som kontrollerat idrottsarenorna i länet.

Bristerna i serveringen var så allvarliga att tillståndsenheten i Stockholms kommun just nu utreder händelserna.

Vid de övriga arenorna fanns stora brister när det gäller matutbudet i barerna. Enligt alkohollagen måste man kunna erbjuda ett varierat matutbud när man serverar alkohol. Men flera barer serverade i princip ingen mat alls.

– Det handlar om fristående barer som ligger långt ifrån köken. Det finns ingen som äter och det blir en explosion i varje paus med massservering av alkohol, säger Håkan Johansson som är folkhälsokonsulent på Länsstyrelsen i Skåne.

På tillståndsenheten i Malmö tolkar man alkohollagen som att

det är tillräckligt att det finns en restaurang på arenan trots att det finns flera serveringstillstånd.

– Vi har bedömt att det är orimligt att ha kök till varje restaurang. Men det ska finnas tillgång till och marknadsföring av mat, säger Per-Eric Gällblad, enhetschef på tillståndsenheten Malmö.

Länsstyrelserna har i en skrivelse till Statens Folkhälsoinstitut bett om tydligare riktlinjer för kommunernas tillståndsgivning när det gäller alkoholserveringen på idrottsarenorna.

Som det ser ut idag, lever man upp till alkohollagen på idrottsarenorna?

– Nej det gör man inte, säger Jan-Olof Tidbeck.

JOANNA WÄGSTRÖM

Idrottsföreningar beroende av alkoholförsäljning för att överleva

För många idrottsföreningar har öl och sprit blivit en livsviktig inkomstkälla. Utan alkoholförsäljningen är det oklart om ekonomin skulle gå ihop.

SERVERING – Vi är beroende av alkoholförsäljningen för att gå runt. Vår chef skulle inte bli glad om vi förlorade tillståndet, det kan jag säga, det är sanningen, sade Ann Samuelsson från hockeyparken Cloetta center som drivs av Linköpings hockeyslag, under en konferens om ansvarsfull alkoholservice i Linköping i mitten av mars.

Att idrottsarenorna i allt större utsträckning tar form som stora evenemangsarenor kan till viss del förklaras med professionaliseringen av idrotten, högre spelarlöner kräver att föreningarna får in mer pengar. Det räcker inte med att bara vara en idrottshall. Barer, restauranger och andra evenemang som konserter och föreställningar måste in på arenorna för att ekonomin ska gå ihop.

– Vi har hamnat i en ekonomisk karusell. Vi måste få in pengar hela tiden. Men vi får aldrig hamna i den situationen att vi måste sälja mer och mer alkohol för att klara oss. Fick jag välja skulle jag hålla all alkohol utanför arenorna men det går inte, sade Jörgen

Lindström som är arenachef på IFK Norrköpings arena Nya parken.

Samtidigt var Brynäs IF nyligen uppe i förvaltningsrätten för att få behålla sitt serveringstillstånd för Läkerol Arena i Gävle. Tillståndet drogs in av kommunen efter att de vid flera tillfällen upptäckt brister i alkoholservice. Vid kontrollerna var flera personer överförskade, legkontrollen dålig och personalen hann inte plocka undan tomglas och flaskor i barerna.

Vid en match i arenan i slutet på februari upptäckte kommunen också något som kan vara en svartklubb på fjärde våningen i arenan. Baren går under namnet "Willies höjdare" och enligt kommunen finns det inget tillstånd för att servera alkohol där, skriver Gävle Dagblad.

Brynäs klubbdirektör Hans Göran Karlsson säger till tidningen att alkoholen är en överlevnadsfråga för föreningen.

Förvaltningsrätten valde att omvandla det indragna tillståndet till en varning, så serveringen fortsätter på Läkerol Arena. I domen från förvaltningsrätten står det, enligt Gävle Dagblad, bland annat att socialnämnden inte kunnat bevisa att personer under 18 år vistats i barerna.

JOANNA WÄGSTRÖM

FOTO: MIKAEL SJÖBERG / SCANPIX

Vadå 10 %?

Så stor är rabatten på din försäkring hos SalusAnsvar när du är medlem.

Det blir faktiskt 500 kr om du betalar 5 000 kr för bilförsäkringen...

i samarbete med

SALUSANSVAR

FOTO: MATTIAS VERSA

UNF:s ordförande
Vidar Aronsson

UNF går mot strömmen – ökar

MEDLEMMAR När andra ungdomsorganisationer tappar medlemmar går Ungdomens Nykterhetsförbund mot strömmen. UNF har ökat medlemsantalet fyra år i rad och det totala antalet medlemmar vid årsskiftet var 7750.

– Vi känner av en allt starkare motreaktion mot alkoholnormen och det syns i vår medlemsökning, säger Vidar Aronsson, ordförande för Ungdomens Nykterhetsförbund, i ett pressmeddelande.

De skolundersökningar som genomförs årligen av CAN, Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, visar att andelen unga som inte dricker alkohol har ökat de senaste åren.

– Det här visar att våra idéer är mer relevanta än någonsin och att unga vill vara med och skapa förändring genom att organisera sig i nykterhetsrörelsen, avslutar Vidar Aronsson.

PIERRE ANDERSSON

2,5
miljoner

dödsfall orsakas varje år av alkohol enligt ny rapport från WHO.

Att supa efter en olycka kan bli olagligt

Att ta sig en sup efter att man varit inblandad i en trafikolycka borde kriminaliseras. Det anser socialutskottet som lyft frågan till regeringen. Inom ett år hoppas de att regeringen ska presentera ett lagförslag.

JURIDIK – Det är ett stort problem att folk när de kört rattfulla skyller på att de druckit alkoholen efter olyckan. Det ska inte gå att klara sig från rattfylla på grund av en efterhandskonstruktion, säger Kenneth Johansson (C) som är ordförande i socialutskottet. Utskottet har enhälligt beslutat att ge regeringen i uppdrag att komma med ett lagförslag som gör det olagligt att dricka efter att man varit inblandad i en olycka.

Frågan har diskuterats och utretts tidigare men man har enligt Kenneth Johansson inte hittat en juridisk modell för hur det här skulle kunna genomföras. I Norge har man hittat en modell där det är olagligt att dricka sex timmar efter en olycka där man kan anta att polis skulle tillkallas. – I och med att man gjort det i Norge kan det inte vara omöjligt.

Det blir allt vanligare att personer som har alkohol i kroppen hävdar att de druckit efter trafikolyckan. Antalet utredningar hos Rättsmedicinalverket har ökat stadigt de senaste åren. Mellan 2009 och 2010 ökade utredningarna med 30 procent, de flesta berörde eftersupning. Under 2010 utredde Rättsmedicinalverket cirka 350 fall.

FOTO: TRONS / SCANPIX

I Norge är det olagligt att dricka sex timmar efter en olycka där man kan anta att polis skulle tillkallas. Nu vill socialutskott se samma lag i Sverige.

– Vår erfarenhet säger att det i merparten av fallen bara är en efterhandskonstruktion. Men de här utredningarna innebär jättemycket jobb för oss, polisen, rättsväsendet och domstolarna. Jag vittnar i snitt en gång i veckan i en rättegång som handlar om eftersupning, säger Fredrik Kugelberg som är docent på Rättsmedicinalverket.

Problemet är att det kan vara svårt att bevisa om någon druckit före eller efter en olycka. Det beror på hur lång tid det har gått mellan olyckan och provtagningen. Om proverna tas inom två timmar går det oftast att fastställa hur det ligger till.

– I de fallen blir det oftast en fällande dom. I vissa fall har vi kunnat styrka eftersupning. Men i de allra flesta fallen hittar folk på att de var nyktra när de körde och sedan drack.

På Motorförarnas Helnykterhetsförbund, MHF, har man drivit frågan om eftersupning i flera år.

– Vi har tyckt länge att det här är ett stort problem men det har varit politiskt motigt i den här frågan. När jag såg det här tänkte jag att jag har vunnit på bingo. Det här blir ytterligare ett steg i kampen mot rattfylla, säger Tom Bjerver som är vd på MHF.

JOANNA WÅGSTRÖM

Sörmland kan få sprutbyte

NARKOTIKA Ett sprutbytesprogram för narkomaner kan komma att starta i Sörmland. Länssjukvårdsnämnden beslutade i fredags att utreda förutsättningarna.

Sjukvårdschefen ska bland annat undersöka hur stora resurser ett sådant program kan behöva och var det skulle öppnas.

– Ett sprutbytesprogram är i grunden en folkhälsoinsats riktad till en utsatt grupp. Det ska ses som en del av en bredare verksamhet inkluderande bland annat hälsorådgivning, motiverande samtal och vaccinationer, säger Thomas af Bjur (FP), hälso- och sjukvårdslandstingsråd, i en kommentar.

Utredningen ska vara klar till länssjukvårdsnämndens

möte i maj. Först därefter kan man gå vidare och undersöka vilka av de nio kommunerna i länet som vill delta i en ansökan till Socialstyrelsen.

Riksdagen öppnade med ett beslut 2006 för att alla landsting kan ansöka om att starta sprutbyten i landet. Hittills finns dock bara sådana program i Skåne, medan frågan diskuteras i Stockholm.

Frågan om utdelning av rena sprutor, kanyler och annat förhindrar smittspridning av hiv, gulsot och andra infektionssjukdomar är fortfarande mycket omtvistad.

DRUGNEWS/SL

FOTO: ANTONIO JIMÉNEZ ALONSO

Medicin mot alkoholmissbruk på gång

BEHANDLING Ett läkemedel som minskar suget efter alkohol håller just nu på och testas på alkoholister. Läkemedlet har tagits fram sedan forskare på Sahlgrenska akademien vid Göteborgs universitet har upptäckt att en höjd nivå av glycin i hjärnan dämpar alkoholens belönande effekter. Därmed minskas suget efter att dricka.

När man dricker alkohol utsöndras dopamin i hjärnan. Dopamin är en del av kroppens belöningssystem och ger en känsla av uppmärksamhet och välbehag.

– Vid ett kroniskt alkoholintag anpassar sig nervcellerna till alkoholen och belöningssystemet byggs om, så att personen måste

dricka för att kunna fungera och må normalt, säger Helga Höifödt Lidö, forskare på Sahlgrenska akademien i en kommentar.

I sin avhandling har hon kunnat visa hur alkohol påverkar dopaminnivåerna i hjärnan och dragit slutsatsen att substanser som hämmar aminosyran glycins återupptag kan bli en medicin mot alkoholmissbruk.

– Mina avhandlingsresultat visar att två olika glycinåterupptagshämmare ger en robust och långvarig sänkning av alkoholintaget hos råttor samtidigt som alkoholens dopaminstimulerande och belönande effekter motverkas, säger Helga Höifödt Lidö.

JOANNA WÄGSTRÖM

5 eller 10 %?

Och 5 %?

Förutom att du som medlem får 10 % lägre pris på dina försäkringar, går 5 % av första årets premie till IOGT-NTO:s projekt Stor & Liten.

Projektet syftar till att öka antalet alkoholfria sport- och kulturarrangemang. Det ska kännas tryggt att gå på fotbollsmatcher och konserter. Oavsett ålder.

Besök www.salusansvar.se/iogtnto eller ring 0200-87 60 50.

Välkommen!

i samarbete med

SALUSANSVAR

FOTO: VARA GÅRDAR

Forumteatern i Köping kan säljas

FASTIGHET Den gamla anrika Forumteatern i Köping, ett av IOGT-NTO:s flaggskepp står inför stora ekonomiska problem. 2009 gjorde man en förlust och förutsatte att kommunen skulle stå för de 174 000 som saknas. IOGT-NTO anser sig nämligen garanterade ett kommunalt förlustbidrag när verksamheten inte bär sig ekonomiskt. Men kommunen är av en annan uppfattning.

– På 1980-talet gjordes stora renoveringar i samarbete med kommunen, som värnar om det här huset. Vi avtalade då att kommunen står för driften så länge det statliga lånet löper, om vi inte själva klarar detta. Men uppenbarligen tolkar kommunen avtalet annorlunda, säger en besviken Sven-Erik Alfredsson, IOGT-NTO:s ordförande för byggnadsföreningen.

Forumteatern har länge lidit av ekonomiska problem. Man skulle behöva anställa mer personal och spara till en buffert för kommande renoveringar.

– Vi som jobbar ideellt går på knäna och vi undrar hur mycket ideell kraft som ska läggas ner för att kommunen ska stödja detta kulturhus.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

31856

Antalet medlemmar i IOGT-NTO den sista december 2010.

FOTO: JOANNA WÅGSTRÖM

”Det är trevligt att ta ett glas när man handlar”

På Ica Kvantum i Liljeholmen kan kunderna numera dricka öl eller vin medan de handlar. Butiken är en av de första i Sverige som har fått serveringstillstånd. Ett trevligt inslag i tillvaron säger kunderna.

SERVERING – Det är en bra idé. Det är mycket trevligare och mer avslappnat än att gå på en bar, säger Greg Clough som är ute och handlar tillsammans med sonen Jack, tre år. De har slagit sig ner vid ett stort brunt träbord som är placerat precis bredvid den kombinerade charkdisken och baren. Pappa tar sig en öl och Jack äter godis.

Sedan mitten på mars har butiken serverat alkohol och hitills har det varit en succé enligt Birger Carlsson som är färskvaruchef.

– Det har gått långt över förväntan kan jag säga. Vi har bara fått positiva reaktioner från kunder och vi har sålt jättebra. Hjäromdagen satt det 15 stycken damer i 65-årsåldern runt det här bordet och drack ett glas vin och umicks. Det är jätteroligt.

Alkoholserveringen vill de ha för att mat och vin hör ihop säger Birger Carlsson.

– I vår chark är personalen utbildade kockar och vi vänder oss till kunder med ett stort matintresse. Det här är en service vi erbjuder.

Men måste man kunna dricka alkohol överallt, till och med i en matbutik?

– Nej du måste ingenting. Vi skulle kunna ta bort chips, godis, fett och allt annat onyttigt. Men vi tycker att du som kund ska få välja.

IOGT-NTO:s förbundsordförande Anna Carlstedt suckar när hon får höra att Ica Kvantum börjat sälja alkohol till sina kunder.

– Spontant känns det som

någonting som absolut inte behövs och att det är ytterligare en spik i kistan på den totala alkoholnormen. Vi ska inte kunna göra någonting utan alkohol, inte ens gå och handla, säger hon.

På Ica centralt har man ingen åsikt om att handlare serverar alkohol i sina butiker. I ett mejl till Accent skriver Jenny Egeland på pressavdelningen att det är upp till varje enskild handlare att avgöra om de vill ha servering i sin butik eller inte. Och att Ica har förtroende för att det sköts efter de regler som finns.

Samtidigt sjunker stödet för att kunna köpa starköl, vin och sprit i livsmedelsbutiker istället för på Systembolaget bland svenskarna. Sorads, Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning, senaste rapport visar att endast 31 procent av kvinnorna och 42 procent av männen ville köpa sin alkohol i matbutiken i fjol, jämfört med 56 respektive 69 procent år 2002.

JOANNA WÅGSTRÖM

Spendrups dömda för alkoholreklam

Fotboll och öl är det bästa av två världar enligt Spendrups. I alla fall om man ska tro en marknadsföringskampanj de genomfört i svenska matbutiker.

Under parollen "Det bästa av två världar" sålde de ett sexpack folköl av märket Heineken. Med på köpet fick kunden en gratis skiva med Champions League-fotboll.

Men Konsumentombudsmanen, KO, ställde sig frågande till

om kampanjen levde upp till de lagar som gäller för alkoholreklam och anmälde Spendrups till Marknadsdomstolen.

Nu har domen fallit. Enligt Marknadsdomstolens bedömning bidrar Spendrups reklamkampanj till en positiv bild av alkohol i samband med fotboll och lever därmed inte upp till kraven på särskild måttfullhet som gäller för alkoholreklam. Spendrups döms för otillbörlig reklam. De beläggs med förbud att använda reklamen och får betala ett vite på en miljon kronor om de skulle göra det.

Enligt alkohollagen ska alkoholreklam vara särskilt måttfull och får inte skildra annat än produkten och de råvaror som ingår i produkten. Att sälja en livsstil, som i det här fallet med fotboll och öl, är inte tillåtet. Reklamen får inte heller vara påträngande och uppmåna till konsumtion av alkohol.

JOANNA WÅGSTRÖM

Unga svenskar dricker mindre

Svenskarna dricker allt mindre alkohol. Speciellt unga människor. Det visar den senaste rapporten från Sorad, Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning, vid Stockholms universitet.

ALKOHOL Sedan rekordåret 2004 när svenskarnas alkoholkonsumtion var som högst har drickandet minskat med 13 procent, enligt den senaste rapporten från Sorad. Under 2010 drack svensken i genomsnitt 9,2 liter ren alkohol per person. 2004 var motsvarande siffra 10,4 liter. Det är främst yngre personer under 40 år som dricker mindre. Konsumtionen har minskat allra mest hos unga män.

– Varför alkoholkonsumtionen går ner vet vi egentligen inte. En sak kan vara att konsumtionen drogs upp när det blev fritt att köpa alkohol utomlands. Nu minskar införseln och smugglingen, säger Mats Ramstedt alkoholforskare på Sorad.

Andelen svenskar som uppger att de köpte med sig alkohol vid en resa under 2010 var 47 procent, 2004 var motsvarande siffra 63 procent. Endast 2 procent uppgav att de köpt smugglad alkohol under de senaste 30 dagarna.

JOANNA WÅGSTRÖM

BILDEN

FOTO: JAIME SALLDARRIAGA

Hemmabyggt knarkubåt hittad i Colombia. Den colombianska flottan har hittat en 31 meter lång hemmagjord u-båt gömd i djungeln i Timbiqui i sydvästra Colombia. Båten som är tillverkad i glasfiber skulle kunna klara en lång färd på nio meters djup. I lastutrymmet finns det plats att frakta upp till åtta ton kokain.

Jag får så svårt att skita i saker och ting när jag är nykter."

Stefan Sundström har tagit ett vitt år. Ur krönika i ETC.

KOMMENTAREN

Hur kom jag hit?

Längre fram i tidningen berättar några personer om hur deras karriärer tog sin början i IOGT-NTO-rörelsen. Så var det för mig med.

Jag gick med i UNF hemma i Köping 1989. Några år senare fick jag göra min första föreningstidning. Den var skriven på skrivmaskin, delvis handritad och så uppkopierad till alla medlemmarna.

Det var skrivandet som var min grej. Jag började som sekreterare i föreningsstyrelsen, sen distriktsstyrelsen, sen fick jag äran att vara sekreterare på UNF:s kongress och på högskolan blev jag sekreterare i kårstyrelsen. Men det skulle inte bara var väl-skrivet, det skulle vara snyggt också.

FOTO: JOHANNA WÄSTSTRÖM

Mathias Lövström

Efter förenings-

tidningen fick jag i mitten av 1990-talet göra UNF:s distriktstidning i Västmanland. Den var inte alltid så bra, men det var nog där som grunden till mitt intresse för formgivning lades.

Efter mycket letande hittade jag också en utbildning som passade mig och flyttade till Borlänge för att plugga grafisk formgivning. Där jobbade jag så klart med kårtidningen och några andra tidningar – bara för att det var så kul. Efteråt blev jag redaktör på Motdrag. Tänk att lilla jag fick det hedersamma uppdraget att göra UNF:s medlemstidning.

Efter att ha jobbat på några andra ställen (mest med tidningar) är jag nu tillbaka i huset på Stora Essingen där Accent görs.

I bland tänker jag på var jag skulle ha hamnat om jag inte varit med i UNF. Vad hade jag jobbat med då? Det är omöjligt att veta, men jag är väldigt glad att jag blev medlem den där gången för 22 år sedan.

Nu ska jag gå upp på vinden och rota fram alla de där gamla tidningarna. Jag tror att de kommer att locka fram många roliga minnen.

MATHIAS LÖVSTRÖM

ART DIRECTOR PÅ ACCENT

Här är IOGT-NTO:s nygamla logotyp

Sedan i slutet av februari har IOGT-NTO en ny logotyp. Accent har pratat med IOGT-NTO:s kommunikationschef Johanna Hemming Berkquist om arbetet med den.

Varför sker det här arbetet nu?

– Det är främst en effekt av det varumärkesarbete vi gjorde för ett par år sedan. Då tittade vi på medlemsundersökningar och på hur allmänheten uppfattar oss, det handlade mycket om våra kärnvärden. Den tidigare grafiska profilen var inte så underbyggd rent strategiskt. Vi ville också gå från det tidigare tänket med fyra olika profilfärger för våra verksamhetsområden – vi har helt enkelt inte råd att arbeta med fyra olika utseenden.

Ni har tagit fram en hel visuell identitet, vad ingår i den?

– Det är en ny logotyp, typsnittsval, färger, bild- och illustrationsval och en översyn över vilken ton vi använder när vi skriver saker. Rent konkret ska det här samlas i en manual och i en ny webbtjänst som ska göra det enklare för distrikt och föreningar att beställa till exempel brevpapper och visitkort.

Ni har haft en designbyrå till hjälp i det här arbetet, vad gav ni dem för uppdrag från början?

– Ingångsvärdet var att de skulle se över vår visuella identitet utifrån våra strategiska kärnvärden, att ta fram en form för hur de ska se ut. Sen diskuterade vi ett antal konkreta vägval med dem. Vi gjorde till exempel en jämförelse med vilka andra som använder den mörkblå färg vi har haft de senaste åren och kom fram till att den mest förknip-

pas med stora bolag som Handelsbanken, SSAB och Ericsson.

Det blev ett väldigt tydligt retrostuk på både logotyp och den övriga visuella identiteten. Hur kommer det sig?

– Logotypen är väldigt inspirerad av en gammal IOGT-logga som användes på 1950- eller 1960-talet, och vi har under arbetet tittat ganska mycket på hur man kommunicerade förr i tiden. Vi vill lyfta fram vår historia.

Men vore det inte bättre att försöka framställa IOGT-NTO som en modern organisation?

– Vi skulle förstås kunna välja att ta fram en profil där vi är snygga och moderna, men om vi bara skulle vara moderna så tappar vi 130-års historia. Jag tycker att den nya loggan också är modern – vi vågar ta plats och synas.

Hur ser planerna för lanseringen inom organisationen ut?

– Det kommer att bli en utfasning av det gamla över en tid, vi har ju en hel del gammalt material som ligger i våra förråd och som kommer att användas även framöver. Men tanken är att allt nytt material ska följa den nya identiteten. **Slutligen – varför är det en prick och inte ett streck mellan IOGT och NTO i logotypen?**

– En prick är mjukare än ett bindestreck och prickar har använts i tidigare loggor men då mellan bokstäverna i IOGT.

PIERRE ANDERSSON

Fakta. IOGT-NTO:s nya visuella identitet

Intern arbetsgrupp: Johanna Hemming Berkquist, kommunikationschef, och Pernilla Förnes, AD på kommunikationsenheten.

Byrå: 5-56

Kostnad: 150 000 kronor

Typsnitt: För rubriker används Akzidenz-Grotesk Condensed och för brödtext används Georgia. Det senare är ett standardtypsnitt som följer med i princip alla nya datorer.

Färg: Den nya ljusare blå färgen heter PMS 7459 U.

Svårt kunskapsprov fäller krögare

Sedan den 1 januari i år är det lag på att genomgå ett kunskapsprov om 60 frågor för att få serveringstillstånd. Provet ska visa att man som krögare har goda kunskaper om alkohollagen. Provet välkomnas av såväl branschen som av myndigheter. Men kritiker menar att provet är för svårt.

SERVERING En första analys visar att endast 15 procent av de 397 personer som hittills gjort provet blev godkända vid första försöket. Först vid tredje provtillfället klarade 61 procent provet. Anders Häregård, tillståndschef i Stockholm, är kritisk.

– Frågorna är vagt formulerade och svårbegripliga, särskilt för personer med utländsk bakgrund. Bortåt 60 procent av våra kunder har inte svenska som modersmål och därför blir ett sådant här prov väldigt olyckligt. Man mäter fel saker. Man ska inte behöva bli underkänd för att man inte förstår vissa ord, säger han.

Han anser att kraven för att bli godkänd är alltför höga och att många därför underkänns.

På Folkhälsoinstitutet är man medveten om

problemen och väljer att följa utvecklingen och utvärdera allt eftersom. Tanken är att förbättra provet.

– Vi saknar kunskap om hur många som genomgått utbildning före provet och vilka förberedelser som gjorts, säger Matz

Larsson, chef för avdelningen för tillsyn på Statens Folkhälsoinstitut, och tillägger att fokus kommer att ligga på att ha tydliga kunskapsmål och relevanta, begripliga frågor.

MARIA ZAITZEWSKY
RUNDGREN

FOTO: PIERRE ANDERSSON

Antisemitisk föreläsning stoppades i Växjö

DEMOKRATI När Curt Thapper på IOGT-NTO i Växjö fick veta att föreningen Wäxthuset, som tillfälligt hyrt in sig i IOGT-NTO:s lokaler, anlitat den antisemitiske Juri Lina för en föreläsning slog han larm. Visserligen skulle Lina inte prata om sin syn på förintelsen och "den judiska konspiration som har förändrat samhället till det sämre", utan om UFO:n och dess påverkan på individen. Men bara vetskapen om vad han står för fick Thapper att se rött.

– Vi på IOGT-NTO står ju upp för alla människors lika värde. I det perspektivet kändes det fel att släppa in en man som förnekar förintelsen.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Projektbildaren

– Ett år på folkhögskola du aldrig kommer att ångra

Bli
Projektbildare!

En unik utbildning för dig som vill lära dig att utveckla projekt och som vill arbeta praktiskt drogförebyggande i allmänhet och i den idéburna sektorn i synnerhet.

Wendelsbergs
folkhögskola
435 35 Mölnlycke
031-338 05 30
www.wendelsberg.se

För mer information och anmälan
www.varagardar.se

En skjuts i karriär

Att **nykterhetsrörelsen kan vara en plantskola** för medlemmarnas yrkeskarriärer råder det ingen tvekan om. Här sås det allra första fröet, här utvecklas självförtroendet och här lär man sig allt om demokratiska processer, det politiska spelet, mötesteknik och hur viktigt det är att kunna samarbeta. Nykterhetsrörelsen blev en språngbräda rakt in i en framgångsrik yrkeskarriär för journalisten **Ann-Britt Ryd Pettersson**, skådespelaren **Annika Olsson** och kommunikationschefen **Lovisa Lantz Lagerström**.

BERÄTTAT FÖR **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN** FOTO **ANDREAS APELL**

ren

Lovisa Lagerström Lantz

KOMMUNIKATIONSCHEF

» Jag träffar ofta gamla UNF:are genom mitt arbete. Många har gått in på den politiska arenan, de arbetar, liksom jag, för partier eller i andra politiska organisationer. UNF ska ha enorm cred för det. Inom UNF skolas många av morgondagens beslutsfattare.

Att gå med i Juniörerna var mitt eget val. Jag var 11 år, vi hade flyttat till Alingsås och två av mina nya klasskamrater var med. Men egentligen sträcker sig mina band till nykterhetsrörelsen längre bak än så. Mormor och morfar träffades i IOGT och min mamma och hennes syskon växte upp i logen i Sollebrunn. Det gav mig naturligtvis en styrka i engagemanget. Sedan gjorde jag dendär klassiska "resan" genom att bli sekreterare i UNF-föreningen, ordförande, distriktsordförande och till slut förbundsordförande. Och så träffade jag ju min man genom UNF.

Jag är en person som triggas av att någon ser att det jag gör är bra. Jag gillar att engagera mig, att brinna för något och jag tyckte att det var genuint kul att arrangera kurser, föreläsningar och sätta upp pjäser som vi själva hade skrivit. Genom åren med UNF har jag lärt mig hur en idéburen organisation fungerar och det är också inom idéburna organisationer jag främst har arbetat, som nu på Hotell- och restaurangfacket. Uppbyggnaden och respekten är densamma som inom UNF, liksom det demokratiska tänket.

Efter UNF arbetade jag som pressekreterare hos infrastrukturminister Ulrica Messing, ett jobb jag blev handplockad till eftersom jag i min roll som förbundsordförande hade haft täta kontakter med Ulrica. Där lärde jag mig förstås massor om det politiska spelet. Och viljan att förändra och påverka hade jag med mig från UNF. Senare kom jag att arbeta som presschef på NCC. Att arbeta inom näringslivet och på ett börsnoterat företag var en jätteintressant och lärorik erfarenhet, men det fick mig

samtidigt att inse att det är inom idéburen verksamhet jag trivs bäst. Jag är nöjd över att hittills ha bytt fokus några gånger under min karriär. Som person är jag rastlös och drivande, jag behöver hela tiden utmana mig själv. Den gemensamma nämnaren i yrkeslivet är informationsfrågorna – och det idéburna engagemanget.

På HRF ansvarar jag för kommunikationen gentemot medlemmarna, för mediekontakter och för vårt politiska arbete och jag ser varje dag hur jag har nytta av mina erfarenheter från UNF. Parallellerna är många. Jag vet vad det innebär att vara en organisations talesperson, hur man förhåller sig till media och hur man bygger upp ett kommunikationsarbete. Jag kan mötesteknik, föreningsteknik och den demokratiska processen. I UNF lärde jag mig att ta med- och motgångar, att vara ifrågasättande och att säga ifrån. Men jag lärde mig också att en bra kompis har stora öron och liten mun. UNF är i sanning en skola, där man får ta sina smällar. Men miljön är tillåtande och stödjande och man växer som människa och får självförtroende. Jag hade aldrig haft en chans att vara en så bra kommunikatör utan UNF. Man bygger upp sitt jag med en mängd olika pusselbitar. UNF är definitivt min största pusselbit. «

Fakta

Ålder Ålder: 35

Familj maken Per Lagerström, barnen Malte, 6 och Vera 3,5 och bonusdottern Ebba, 19

Bor i Tyresö

Yrke Kommunikationschef på Hotell- och restaurangfacket

Egenskaper rastlös, drivande, känslöstyr, har lätt att "brinna upp" och engagera mig för mycket

Mest stolt över mina barn och att jag är resultatintresserad. Jag får saker att hända.

► Mehmet Kaplan

RIKSDAGSLEDAMOT FÖR MP, GRUPPLEDARE, 39 ÅR

Jag blev aktiv inom IOGT-NTO i Stockholm i början på 90-talet och lärde mig i föreningen hur man går ihop i grupper och driver frågor. Först i föreningen, sedan på distriktsnivå och så på kongressen. Jag såg hur den demokratiska processen ledde till att saker hände och förändrades. Då begrep jag inte att IOGT-NTO

var en skola i opinionsbildning, möteteknik, manifest och samarbete med andra organisationer.

Jag hamnade så småningom i distriktsstyrelsen i Stockholm och blev ordförande. Att ha folk-rörelsearbetet i bagaget ger en enorm fördel. Jag har ju sett hur viktiga gräsrotterna är och mitt underperspektiv har bidragit till

att jag föreslagits till olika poster. Från IOGT-NTO har jag lärt mig hur man bedriver opinionsarbete, hur man utvecklar och förvaltar en organisation och hur man jobbar med media. Jag har också fört in nya perspektiv i det politiska arbetet, exempelvis hur man värvar nya medlemmar. Det har IOGT-NTO lärt mig.

Ann-Britt Ryd Pettersson

JOURNALIST, NYHETSANKARE

» Jag föddes in i nykterhetsrörelsen. Min morfar startade en loge i Köping och tvingade alla sina barn att gå med. Några av syskonen blev kvar i vuxen ålder, däribland min mamma. Hon var bland annat aktiv som ungdomsledare och via henne kom jag tidigt in i rörelsen. Det präglade hela min tillvaro. Det var logemöten, julfester och läger, det hände saker hela tiden. Som tonåring var jag aktiv i UNF. Men när jag som 17-åring reste till USA som utbytesstudent kom jag att reflektera över om jag ville fortsätta att vara nykterist. I USA rökte många av mina jämnåriga kamrater hasch och inställningen till alkohol och andra droger var liberal. När jag kom hem fanns det ingen tvekan om att jag ville förbli nykterist. Jag blev ombudsman i UNF och satt med i förbundsstyrelsen ett tag. Mitt internationella intresse väcktes.

Så småningom utbildade jag mig till journalist på Journalisthögskolan. Jag har tveklöst haft stor nytta och glädje av min bakgrund inom nykterhetsrörelsen i mitt yrke. Jag blev utrikesreporter och visst hängde det ihop med mitt internationella engagemang i UNF och IOGT-NTO. Jag hade så att säga redan en ingång till de här frågorna när jag började som reporter och kunde dra nytta av mina kunskaper från nykterhetsrörelsens internationella arbete.

Vid några tillfällen har jag gjort reportage för Aktuellt från IOGT-NTO:s projekt, bland annat från Chiang Mai i Thailand. Eftersom jag kände till projektet kunde jag pusha för att göra ett inslag om det. En annan reporter hade antagligen missat det. Under kriget i Bosnien gjorde jag reportage om barn och kvinnor och lyfte då fram alkoholen som en utlösande faktor för våld. De serbiska styrkorna var ofta redlöst berusade, men detta belystes sällan i media.

Jag har under åren som utrikesreporter försökt lyfta fram alkoholens roll som utvecklingshinder i tredje världen. Jag, med min kunskap om droger och sociala frågor, har en styrka och fördel vad gäller dessa ämnen. Man kan säga att min bakgrund inom nykterhetsrörelsen har berikat både mig och mitt jobb. Jag har ju alltid följt drogfrågan, vilket har varit till hjälp. Jag har kunnat lyfta upp infallsvinklar som andra kanske inte tänker på. De flesta av mina kollegor tycker att dessa frågor är viktiga, eftersom de påverkar så många människor i så många led. Men jag har samtidigt försökt att inte driva på alltför hårt. Jag kan själv bli irriterad på journalister som snöar in sig på ett specialämne.

Mitt fackliga engagemang ser jag också som sprunget ur nykterhetsrörelsen. Det var via föreningslivet jag förvärvade kunskaperna och fick ett genuint intresse för folk omkring mig. Nykterhetsrörelsen har också lärt mig att säga ifrån, vilket jag förstås har nytta av i mitt yrke. Som nykterist är man van vid att få på skallen, man måste alltid försvara att man inte dricker. Inom journalistikaren dracks det friskt förr om åren, så jag var verkligen annorlunda, sågs nog lite som en nörd. Nu har det blivit bättre och det är mer accepterat att tacka nej till alkohol. «

Fakta

Ålder 57

Familj maken Björn Ryd, bonussonen Victor, 30, samt söner Johan, 21 och Jacob, 17.

Bor i hyrt hus i Nykvarn

Gör Reporter/nyhetsankare på SVT, Aktuellt, leder Gomorron Sverige i SVT

Egenskaper Tjurskallig och envis

Mest stolt över när jag får uppmärksamhet och uppskattning av vanliga tittare

► Jonathan Kronstrand

EGEN FÖRETAGARE, FD LANDSLAGSSPELARE I INNEBANDY, 40 ÅR

Min ingång i nykterhetsrörelsen är via mina föräldrar som båda var nykterister. Jag var med i Junis i Nacka, där vi bodde, och senare i UNF. Jag åkte på alla kongresser, vilket gav massor.

Jag hade många polare inom UNF. Sköna, coola människor som valt att vara nyktra och som stod för det. Det var där jag lärde mig att man inte måste

dricka för att ha kul och den attityden har jag än i dag, trots att jag inte längre är nykterist.

Eftersom jag alltid har sportat har det känts självklart att ha en sund livsstil, utan alkohol. Jag började spela innebandy under UNF-tiden och hade via mina föräldrar tillgång till en stor gymnasal på Tollare folkhögskola, där jag och

polarna kunde träna och spela innebandy nätterna igenom. Helt klart blev det inkörsporren till min karriär som landslagspelare. Jag gjorde mitt sista VM 2002. I dag driver jag ett eget företag som sysslar med sportarenor. Jag håller också i ledarutbildningar i innebandy samtidigt som jag jobbar på en skola.

Annika Olsson

SKÅDESPELARE

Redan som liten fascinerades jag av skådespelaryrket. Mina föräldrar hade ett teaterabonnemang i Örebro, där jag växte upp, och jag fick ofta följa med. Teatern kändes oerhört lockande.

Som 14-åring gick jag med i UNF efter att ha deltagit i en ANT-kurs. Jag tyckte det var spännande med de äldre killar och tjejer som var med och blev snabbt en del av gemenskapen. Jag kände mig sedd och bekräftad. Några av oss UNF-are startade en teaterkurs, mest för att det var roligt. Jag tyckte att det var enormt roligt och så småningom utmynnade teaterintresset i att jag engagerade mig i IOGT-NTO:s teatersällskap Thespis, ett grekiskt ord som betyder teatervagn. Man kan säga att vi UNF:are blåste liv i ett något insomnat teatersällskap. Vi höll till i en gammal teaterlada, komplett med scen och allt. Vi hämtade mycket grejer därifrån och lät oss inspireras av den anrika miljön.

Vår första pjäs hette "Trollskogen". Den handlade om trollen som kom till stora staden och fick möta hemlösa och annat elände. Vi spelade för lärare och barn och gjorde stor succé, vilket uppmärksammades av IOGT-NTO som senare anställde oss för att turnera med pjäsen "Falskspel". Under ett helt år reste vi land och rike runt, en fantastisk erfarenhet. Vi fem som jobbade med pjäsen fick hugga i med det mesta. Vi hjälptes åt med dekor, kostym, ljussättning. Det var en gemensam satsning och vi var alla delaktiga i hela processen. Jag lärde mig massor. Året efter, 1985, blev vi uttagna att medverka i en amatörteaterfestival i Monaco. Vi spelade i casinot. Det var en surrealistisk känsla att spela teater i den glittriga miljön med våra ganska taffliga kostymer och dekor. Men vi fick mycket beröm.

När jag var drygt 20 kom jag in på scenskolan. Då hade jag redan lämnat rörelsen. Det fanns ett grupptryck och jag kände att jag inte ville höra till på det viset längre. Men visst har UNF varit en språngbräda in i teaterlivet! Det var där jag fick mitt självförtroende och jag växte mycket som människa. Troligen hade jag hittat till skådespelaryrket ändå. Men jag är övertygad om att mina erfarenheter från UNF-tiden har präglat mitt yrkesval och min kar-

riär. Inte minst det faktum att jag lärt mig teaterarbete från grunden. Med Thespis lärde jag mig att ta tag i saker och hugga i med allt som har med en uppsättning att göra. UNF formade mig också som ung människa. Det var en tid i livet då man testade olika saker. Vi UNF:are, ett gäng på ungefär femton personer, blev vegetarianer och tyckte att vi var radikala. Hos dem kände jag en stark gemenskap och jag vågare sticka ut. Att vara nykterist blev en identitet och jag såg teatern som ett redskap för att förändra världen utifrån våra perspektiv.

Efter scenskolan har jag mer eller mindre kunnat försörja mig på skådespeleri. Jag varvar regi och manusskrivande med filmroller och olika teaterprojekt. Jag trivs bra med variationen, att inte fastna i ett fack. Teatern är ett kollektivt sätt att arbeta och man är medskapande med publiken på ett annat sätt än i film. Film är mycket här och nu. Nackdelen med att vara frilans är att man aldrig kan planera framåt. Vad som händer om tre månader har man ingen aning om. Det har sin charm, men är också tufft, särskilt om man har barn att försörja. Ändå är jag väldigt stolt över att jag lyckats genomdriva "omöjliga"projekt mot alla odds. Jag är envis och ger aldrig upp.

Jag är inte nykterist i dag, men jag reflekterar mycket över min egen konsumtion, i synnerhet i förhållande till mina barn. Jag har en ökad medvetenhet om alkoholens faror och för ofta upp det till diskussion. Jag vill förmedla att det är viktigt att stå upp för sina värderingar och för sig själv. Så som jag gjorde som ung. «

Fakta

Ålder 46

Familj Barnen Leo, 14 och Malva, 8

Bor På Södermalm i Stockholm

Yrke Skådespelare, har bland annat medverkat i filmerna "Solstorm", "Grabben i graven bredvid" och "Himlen är oskyldigt blå".

Egenskaper Envis, känslomässig och social.

Mest stolt över Mina barn. Och de teaterprojekt jag genomdrivit mot alla odds.

Accent har tittat närmare på vilka frågor som kan komma att bli mest diskuterade under sommarens kongress. Pierre Andersson har gått igenom förbundsstyrelsens förslag och bitt förbundsordförande Anna Carlstedt kommentera.

FEM HETA FRÅGOR

1 En ny värdegrund

■ Vad handlar det om?

Till kongressen läggs ett förslag om att ersätta dagens grundsatser och program med en värdegrund. Denna så kallade "portalparagraf" beskriver organisationens grundläggande syfte och uppdrag.

Precis som grundsatser och program föreslås värdegrunden att bli rörelsegemensam (förutom en organisationsspecifik del på slutet), så samma förslag läggs fram till de övriga förbundens kongresser.

■ Vilka är de viktigaste delarna i förslaget?

I princip handlar det om att ta bort programdelen och formulera grundsatserna i ett modernare språkbruk. I det förslag Accent har tagit del av skriver man bland annat att "Vi kämpar för en solidarisk och demokratisk värld där alkohol och andra droger inte hindrar människor att leva ett fritt och rikt liv."

■ Vilken kritik kan förslaget komma att möta?

Eftersom det handlar om en så grundläggande fråga som organisationens uppdrag och ideologi kommer varje ord att vägas på guldväg och det är inte svårt att tänka sig att det blir långa diskussioner om de exakta formuleringarna.

■ Anna Carlstedts kommentar:

– Det här är ett väldigt viktigt dokument och det ska bli spännande att se om kongressen är redo att göra den här förändringen. Men egentligen är det inga stora förändringar förutom språket, det visar sig att våra grundsatser står sig väldigt bra. Jag tror att det kommer att gå igenom. ■

2 Resursutredningen

■ Vad handlar det om?

Främst om nya principer för fördelningen av ekonomiskt stöd till distrikten, men också om gemensamma riktlinjer och gemensam kontoplan för den ekonomiska redovisningen.

■ Bakgrund?

Debatten på kongressen 2009 landade i ett beslut att höja det fasta stödet per medlem och år till 350 kronor. Kongressen beslutade också att tillsätta en utredning som skulle utreda fördelningen av resurser och återkomma med förslag.

■ Vilka är de viktigaste delarna i förslaget?

Det generella stödet till distrikten delas upp i en fast del och en rörlig del. Den fasta delen öronmärks för anställning av distriktskonsulenter. Distrikt med över 800 medlemmar får 300 000 kronor i konsulentstöd och de mindre distrikten 150 000 kronor. Det rörliga stödet blir 150 kronor per medlem.

De riktade stöd som distrikt och föreningar har kunnat söka föreslås blir kvar enligt samma modell som tidigare.

Utredningen ser ett behov av att den ekonomiska redovisningen blir mer likartad mellan distrikten. Därför föreslår man att gemensamma principer och en gemensam kontoplan tas fram.

■ Vilken kritik kan förslaget komma att möta?

Utredningen har förankrat förslagen väl i diskussioner med företrädare för distrikten, men det finns kritik mot framför allt öronmärkningen av pengar till anställd personal.

■ Anna Carlstedts kommentar:

– I diskussionerna med distrikten har vi sett att en anställd resurs i form av en distriktskonsulent är viktigt. Sen behöver det inte se likadant ut på alla ställen, man kan tänka sig att man delar en tjänst med andra förbund inom rörelsen eller med ett annat distrikt. ■

3 Förbundsstyrelsens rösträtt på kongresserna

■ Vad handlar det om?

Idag har ledamöterna i förbundsstyrelsen rösträtt på kongresserna. Frågan är om kongressen nu kommer att ta bort denna.

■ Bakgrund?

Frågan diskuterades på förra kongressen. Då slogs förbundsstyrelsen för att behålla sin rösträtt, men beslutet blev ändå att avskaffa den. Beslu-

tet togs dock med enkel majoritet, och eftersom det är en stadgefråga måste det bekräftas på årets kongress.

Nytt är att den nuvarande förbundsstyrelsen bytt inställning i frågan vill nu själva lyfta bort sin rösträtt ur stadgarna.

■ Vilken kritik kan förslaget möta?

Det är svårt att se att det skulle finnas några större invändningar mot förändringen.

■ Anna Carlstedts kommentar:

– Kongressen ska granska om vi i förbundsstyrelsen har lyckats med vårt uppdrag eller inte. Dessutom har vi i styrelsen ett informationsövertag när vi lägger fram förslag, så jag tycker att det är naturligt att vår rösträtt försvinner. Om det sedan tvingar oss att förankra våra förslag ute i distrikten ännu bättre i framtiden så är det ju bara bra. ■

INFÖR KONGRESSSEN

4 Revidering av det förebyggande uppdraget

■ Vad handlar det om?

Förslaget handlar om en ny definition av vad IOGT-NTO:s förebyggande arbete ska vara.

■ Vilka är de viktigaste förändringarna?

Arbetet att ta fram och jobba med metoder för att minska riskkonsumtion av alkohol (exempelvis med Prime for Life) tonas ner och istället lyf-

ter man fram det man kallar för ”främjande arbete”. Som exempel nämns alkoholfria miljöer, helnykterhet och Vit jul-liknande verksamhet. I praktiken är dessa förändringar redan genomförda.

■ Vilken kritik kan förslaget komma att möta?

Troligen finns det ombud som fortfarande tycker att det mer metodintensiva arbetet är viktigt, men det är svårt att säga hur många de är.

■ Anna Carlstedts kommentar:

– Vi har under åren provat oss fram och frågat oss vad vår roll är i det här. Vi ser det förebyggande arbetet som väldigt brett – nästan allt vi gör är ju förebyggande på ett eller annat sätt. Vi tror att det kan finnas andra än vi som kan göra hantverket, medan vi ofta är bättre på att driva på för politiska förändringar. Samtidigt är det viktigt för vår trovärdighet att vi har båda delarna. ■

5 Mål och verksamhetsinriktning för 2012–13

■ Vad handlar det om?

Den övergripande strategin som gäller fram till 2015 beslutades av förra kongressen. Det här är en konkretisering av vilka mål man ska fokusera på de kommande två åren.

■ Vilka är de viktigaste delarna i förslaget?

Målet att värva ett visst antal medlemmar per år är borttaget. Istället är målet att man årligen ökar medlemstalet.

Ambitionerna när det gäller sociala

företag skruvas upp. Nu är målet att sådana ska drivas i fler än hälften av distrikten innan perioden är slut.

■ Vilken kritik kan förslaget möta?

Också här har förbundsstyrelsen gjort ett gediget förankringsarbete ute i distrikten. Möjligen kan invändningar komma mot att ambitionen i medlemsvärvningen är för låg när man ”bara” föreslår ett mål om att man ska nettoöka.

■ Anna Carlstedts kommentar:

– Det här med värvningen har varit en

ganska smärtsam process. Vi hade stora framgångar kring 2005 men har också sett stora medlemstapp efter det. Försöket med att ha noll kronor i avgift under första året slog helt enkelt inte så väl ut. Vi vet att vi behöver ligga på omkring 3000–4000 nya medlemmar per år för att behålla samma antal, så därför har vi ändrat målsättningen.

– Att verksamheten kring sociala företag växer är jätteroligt. Det här är ett sätt att ekonomisera vår verksamhet samtidigt som vi gör bra insatser. ■

SKOTTLAND

1-8 SEPTEMBER 2011

Rundresan där du får uppleva Skottlands säregna karaktär och atmosfär som präglas av enorma berg, djupa sjöar och en hisnande kustlinje. Vi besöker vackra klanslott och gamla borgar, njuter av den vilda naturen, de ljungklädda hedarna och de glittrande sjöarna. Vem vet kanske får vi se "Nessie", sjöodjuret som sägs härska i djupet på Loch Ness.

Vill du veta mer om våra resor? www.soberresor.se

Kontakta SOBER-resor, Rotevägen 2, 433 69 Sävedalen, tel 031-26 53 30 eller 070-345 55 09,

e-mail: soberresor@telia.com, så sänder vi information.

Wendelsbergs folkhögskola behöver en lärare

Vi erbjuder en **HELTIDSTJÄNST** som lärare med huvudinriktning mot SAMHÄLLSKUNSKAP OCH SVENSKA eller SAMHÄLLSKUNSKAP OCH HISTORIA.

OM TJÄNSTEN

Du kommer att undervisa på gymnasienivå i dina ämnen. Du kommer dessutom att behöva undervisa i något ytterligare ämne t.ex. religion, filosofi, idéhistoria. Detta är en heltidstjänst där kvälls- och helgarbete kan förekomma.

Wendelsbergs huvudman är IOGT-NTO. Den som vill arbeta här bör vara medlem eller på annat sätt ha förståelse för huvudmannens idéer om hur alkohol och andra droger är ett hinder för personlig och samhällelig utveckling. Det är också en fördel om du har erfarenhet av förenings- och folkrörelseliv.

DIN BAKGRUND • Du behöver ha akademiska studier och pedagogisk utbildning bakom dig. Att arbeta på folkhögskola är ett häpnadsväckande äventyr som kräver mer än att behärska de ämnen man undervisar i. Man behöver vara glad och munter. Man måste kunna improvisera och vara road av att arbeta med unga vuxna som har skiftande studiemotivation.

TILLTRÄDESDAG • Anställningen börjar 2011-08-01. Men det är önskvärt att du kan delta i ett par planeringsdagar i juni.

SISTA ANSÖKNINGSDAG • Sista ansökningsdag är den 25 april. Ansökningar och information: sven.ostberg@wendelsberg.se, 031-338 05 35

GÅ IN PÅ WWW.SOMMARLOVATALLA.NU

Som vi alla vet är det många barn och ungdomar som inte har möjlighet att resa eller på annat sätt få nya upplevelser under sommarlovet. Såklart borde alla få ha sommarlov och då menar vi inte bara att vara ledig från skolan. Ett riktigt sommarlov innebär en chans att samla nya krafter, lära sig nya saker och få nya kamrater. Ett sånt sommarlov borde alla barn och ungdomar ha rätt till, oavsett om man har gott om pengar eller om föräldrarna jobbar hela sommaren eller om mamma dricker för mycket alkohol eller om man inte har så många vänner.

IOGT-NTO vill göra möjligt för fler barn, unga och familjer att få ett bra sommarlov och vi kommer även i år att satsa på hemsidan www.sommarlovatalla.nu för att erbjuda landets barn, ungdomar och familjer drogfria sommaraktiviteter. På www.sommarlovatalla.nu erbjuder IOGT-NTO

de övriga förbunden inom rörelsen att marknadsföra sina läger, kollo eller andra sommaraktiviteter. Vi kommer också att erbjuda andra organisationer att lägga in sina aktiviteter. Har du frågor, mejla IOGT-NTO Info, info@iogt.se, eller ring 08-672 60 05.

sommarlov åt alla.nu

A stylized illustration of a middle-aged man with glasses, smiling and drinking from a can of Norrlands Guld Lättöl. The can is labeled 'NORRLANDS GULD LÄTTÖL'. The background is a light blue wash with green brushstrokes behind the man's head. The text is contained within a light orange circular area.

Lättölsgränsen
är en ständigt aktuell
fråga inom IOGT-NTO och
argumenten för och emot är
många. Många menar att det inte
går att bli full på lättöl. Andra att en
nollgräns är omöjlig eftersom det är
alkohol i fil. Och det räcker med en
enda lättöl för att trigga beroendet.
Men stämmer detta?

TEXT **JOANNA WÄGSTRÖM**
ILLUSTRATIONER **JOHANNA ASTRÉN**

2,25?

Lättöl – en tung fråga i rörelsen

IOGT-NTO:s ordförande **Anna Carlstedt** får ofta frågor om lättölsgränsen från medlemmar. Och ölen väcker starka känslor. Både de som vurmar för lättölen och de som vill att den ska bort hotar att lämna rörelsen om de inte får som de vill.

– Jag får frågor från våra värvare som tycker att det blir märkligt när de värvar och ska berätta om vårt nykterhetslöfte och ska förklara varför det står 2,25 och inte noll. Sedan får jag frågor från våra kamratstödare som också undrar varför det inte är noll och lyfter det här med återfallsrisken. Men jag får också frågor från medlemmar som varit med länge och tycker att det är viktigt att vi har den här gränsen, att det är en symbolfråga, säger Anna Carlstedt.

Och lättölsfrågan är het. Flera gånger har den varit uppe för omröstning på kongressen. Hittills har 2,25-gränsen, med nöd och näppe, överlevt.

– Det är en väldigt sprängkraft i den här frågan både för dem som vill ha kvar gränsen och de som vill ta bort den. Det är ett högt tontägel. Det här är den frågan som får medlemmar att säga att tar ni bort gränsen går jag ur eller har ni kvar den så går jag ur.

Lättölsgränsen kommer att förbli oförändrad fram till den dag då 51 procent på kongressen röstar för något annat säger Anna Carlstedt. Hon kan inte ändra den, som många av de som ringer vill att hon ska göra. Men hon har tagit ställning.

– Faktum är att jag tycker att vi skulle kunna sänka den, det har ett viktigt symbolvärde att kunna säga noll. Sedan får man lösa det här med att vissa livsmedel innehåller lite alkohol på något sätt. Man kanske kan ha 0,5 som på Systembolaget, säger Anna Carlstedt och tillägger:

– Det är det här vi har våra kongresser till.

1879

Nykterhetslöftet

När den första godtemplarlogen bildades 1879 formulerades nykterhetslöftet så här.

Ingen medlem må tillverka, köpa, sälja, begagna, bjuda, förskaffa eller låta förskaffa åt andra sprithaltiga eller jätta drycker, att brukas som läskdryck; och hvarje medlem är skyldig att på hvarje lofligt sätt motarbeta tillverkning, försäljning och bruk af sådana drycker.

Idag

Som medlem i IOGT-NTO lovar jag att arbeta för ett bättre samhälle utifrån IOGT-NTO-rörelsens grundsatser och program. Därmed lovar jag att leva helnyktert, det vill säga att ej använda alkohol-drycker med högre alkoholhalt än 2,25 volymprocent, narkotika eller andra gifter med berusande effekt.

FÖR/EMOT

Ska man få dricka lättöl inom IOGT-NTO?

EMOT

Sten Rollander, medlem i IOGT-NTO Söderhamn, motionerade 2005 om att ta bort 2,25-gränsen

"Rent solidariskt tycker jag inte att vi ska dricka lättöl. Anledningen är att det kan trigga igång beroendet hos många före detta missbrukare. Det ska vara helnyktert.

Bakgrunden är att när det kom in många gamla missbrukare i IOGT-NTO och vi serverade lättöl så de att det där inte vill vi dricka. Om vi är en nykterhetsorganisation så är det väl nykterheten som är det viktiga. Alla ska kunna vara med.

Organisationen kanske såg annorlunda ut förut, många föddes in i rörelsen men nu är det många som kommer in via kamratstödet och organisationen får nytt blod. Då måste man kunna anpassa sig efter det.

Det där med att man inte kan äta fil om man har helnyktert köper jag inte. Det är väldigt få som har ätit sig full på fil men väldigt många som druckit sig full på öl."

FÖR

Andreas Ericsson, medlem i IOGT-NTO Sollentuna

"Jag är för att man ska få dricka lättöl eller motsvarande drycker därför att jag tycker att gränsen är praktiskt rimlig. Jag kan förstå perspektivet att lättöl kan trigga igång beroendet hos före detta missbrukare. Därför tycker jag att det är rimligt att IOGT-NTO på sina arrangemang inte serverar lättöl.

Men att man som privatperson inte ska få dricka sådana drycker som man inte ens kan bli berusad av är konstigt. Även om det skulle gå att bli påverkad så är man väl inte med i nykterhetsrörelsen om man vill dricka sig full.

Visserligen är det svårt med gränsdragningar, men alkoholproblemet ligger inte i rödvinssåsen eller tiramisun utan i drickandet. Jag tycker att det här är en betydelselös marginalfråga, vi borde istället fokusera på hur vi kan lösa själva drickandet istället."

Oenighet redan på 1800-talet

I slutet på 1800-talet diskuterades frågan om helnykterhet livligt inom IOGT. De flesta andra länder inom IOGT hade tagit ställning för total avhållsamhet från drycker som innehöll alkohol.

I Sverige delades lägren mellan de som ville ha en nollgräns och de som ansåg att det var okej att dricka svagdricka (upp till cirka 2 volymprocent) eller iskållardricka (upp till 4 volymprocent).

1888 sattes en gräns inom IOGT vid 2,0 volymprocent alkohol. Detta var efter att ordenstemplaren Edward Wavrinsky med stöd i vetenskapliga studier argumenterat för att man inte kunde bli berusad av alkohol under den gränsen. Iskållar-

drickan blev därmed förbjuden. Förbudet följdes av protester från flera håll. Bland annat upplöstes logen i Sundbyberg och medlemmarna lämnade storlogen.

Någon gång har löftet sedan ändrats till 2,25 volymprocent. Accent har inte kunnat hitta beslutet men troligen ändrades löftet i samband med att 1944 års nykterhetskommitté presenterade sin stora statliga utredning i början på 1950-talet.

Utredningen låg till grund för förslaget att dela in öl i tre olika klasser. Gränsen för klass 1 öl, en ölsort som tidigare inte existerat, sattes vid 2,25 volymprocent (1,8 viktprocent).

När riksdagen 1955 röstade igenom nykterhetskommitténs förslag hade lättölet skapats.

MAX

2,25

VOLYMPROCENT

Lättöl enligt lagen

Alla drycker som innehåller mellan 0 och 2,25 volymprocent alkohol klassas som lättdryck enligt alkohollagen. Öl som är starkare än 0,5 volymprocent är skattepliktig enligt lagen om alkoholskatt. För öl med en alkoholhalt upp till 2,8 volymprocent är skattesatsen 0 kronor.

Alkohol i mat

Så här mycket alkohol blir kvar när det används i exempelvis en sås eller en gryta som får sjuda. Andelen alkohol som blir kvar påverkas av olika faktorer som värme, mängden vätska och storlek på kastrullen.

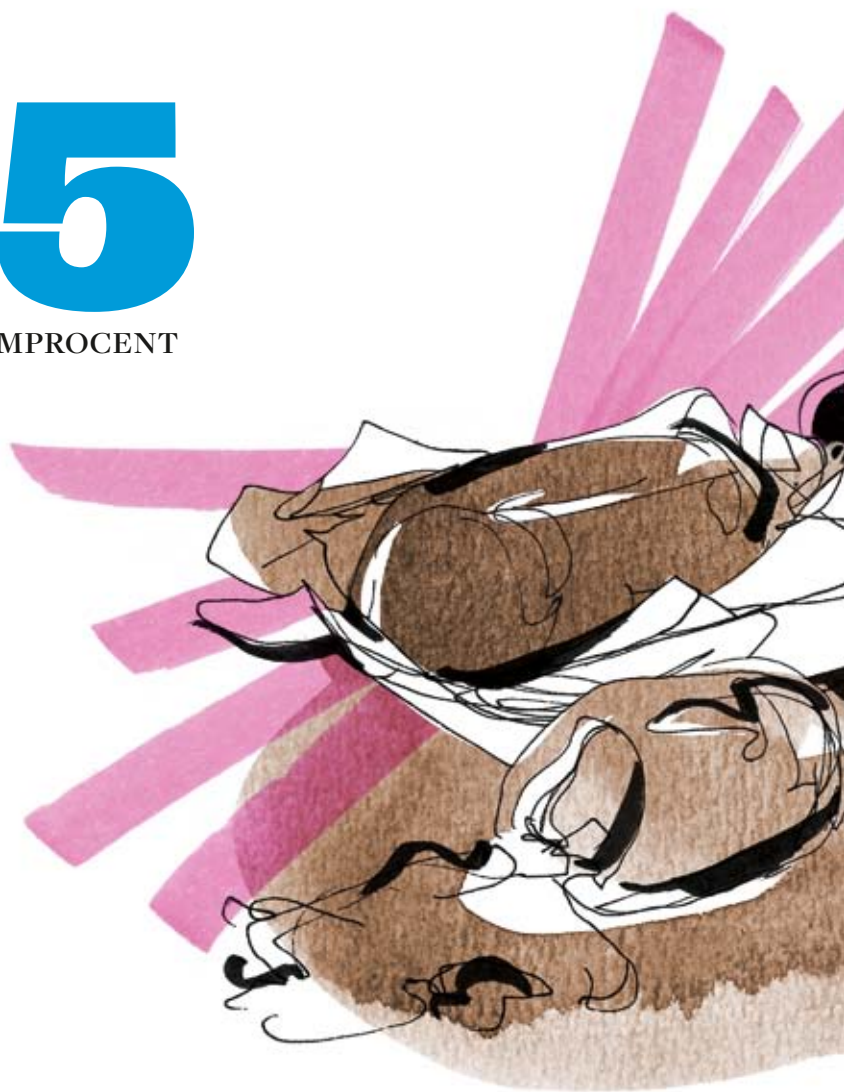
Efter 15 minuter återstår 40 % av alkoholen

efter 30 minuter återstår 35 %

efter 1 timme återstår 25 %

Flampering: 75 % av alkoholen blir kvar

KÄLLA: UNIVERSITY OF IDAHO, WASHINGTON STATE UNIVERSITY, OCH
US DEPARTMENT OF AGRICULTURE'S NUTRIENT DATA LABORATORY

Hur vet man vad som innehåller alkohol?

Alkoholhaltiga drycker

Det är Livsmedelsverket som är kontrollmyndighet för alkoholhaltiga drycker. Det kräver att en dryck med högre alkoholhalt än 1,2 volymprocent ska märkas med den korrekta alkoholhalten. Man får inte skriva "kan innehålla upp till 1 volymprocent alkohol" eller liknande. Varför gränsen är just 1,2 volymprocent vet de inte på Livsmedelsverket. Gränsen är så gammal att ingen som jobbar där har koll på hur den kom till.

För att en dryck ska få märkas med "alkoholfri" så ska drycken vara just alkoholfri. Dock finns det en mätningssäkerhet på 0,5 volymprocent så en dryck som kallas alkoholfri kan ändå innehålla en liten mängd alkohol. Däremot får man inte skriva "alkoholfri" på en flaska och samtidigt märka den med 0,5 volymprocent alkohol. Om man vet att den innehåller 0,5 volymprocent får man inte kalla den alkoholfri.

Alkohol i livsmedel

Tidigare var det Läkemedelsverket som ansvarade för alkohol i fasta livsmedel men sedan årsskiftet är det Statens folkhälsoinstitut, FHI, som är kontrollmyndighet.

Det finns inga gränser för när alkoholhalten i ett livsmedel måste märkas ut. Det FHI bedömer är missbruksrisken. Hur stor chans är det att en person kan missbruka den här chokladpralinen? Oftast kommer de fram till att chansen är liten, eftersom exempelvis chokladen innehåller så mycket fett och socker att det inte går att äta tillräckligt många för att missbruka alkoholen den innehåller.

Vill man som konsument ändå veta hur mycket alkohol ett livsmedel innehåller får man helt enkelt ringa till tillverkaren och fråga och hoppas på att de har svaret.

Kan lättöl väcka beroendet?

Accent har ställt fem frågor till **Sven Andreasson** som är beroendexpert om hur lättöl kan påverka en person med ett alkohol- eller narkotikaberoende.

Kan lättöl trigga beroendet?

– Jag är osäker på det. Vad vi inte vet är om en så svag alkoholdryck räcker för att ge en psykoaktiv effekt. Det beror på vilken effekt den lilla promillehalten kan ha men min bild är att alkoholhalten i en lättöl inte är tillräcklig för att påverka beroendet.

– Men att dricka lättöl kan ge associationer till drickandet som kan trigga beroendet på samma sätt som att gå förbi en bar kan göra det.

Vilka rekommendationer ger du dina

FOTO: SOPHIE MALMROS

patienter när det gäller lättöl?

– Jag avråder helt från att dricka lättöl på grund av de psykologiska aspekterna.

Händer samma sak om en person med beroendeproblematik dricker alkoholfri öl?

– När det gäller alkoholfri öl verkar det inte vara på samma sätt. Men jag tycker

att man ska undvika alla drycker som man associerar till beroendet, även alkoholfria viner och öl.

”Men fil innehåller ju också alkohol”

Vissa menar att det inte går att ha en nollgräns inom IOGT-NTO eftersom livsmedel också innehåller alkohol. Accent bestämde sig för att kolla hur det egentligen ligger till. **Vi skickade några vanliga livsmedel till ett laboratorium för alkoholtestning.**

ALLA RESULTAT I VOLYMPROCENT

FIL

<0,01

JULMUST

0,30

RÖTT ÄPPLE

<0,01

BRÖD: PÅGEN GOTT GRÄDDAT

0,40

FANTA

<0,01

KÖRSBÄR I LIKÖR/ALADDIN

2,90

ALLA RESULTAT I VOLYMPROCENT

Mackan blev full på lättöl

Tv-duon **Erik och Mackan** fick en fråga från en tittare under programserien "Erik och Mackan – Snygga och smärta" om huruvida det gick att dricka sig full på lättöl. De bestämde sig för att pröva. Efter sju lättöl hade **Mackan Edlund** 0,6 promille alkohol i blodet, det motsvarar den promillehalt han skulle haft efter 14 cl starksprit.

På hur lång tid drack du ölen?

– Jag tror det var någonstans mellan 30 och 60 minuter.

Kände du dig påverkad?

– Nja, jag minns inte, jo lite. Men det gick snabbt över. Vi tog blodprov ca 10 minuter efter den sista ölen som jag drack, alkoholen tar egentligen en halvtimme innan den når blodet, så det är lite missvisande, men stämmer nog ganska bra. Men fyllan gick över ganska snabbt. Hade jag druckit sju starköl hade jag varit riktigt full väldigt länge.

När började du känna dig påverkad?

– Efter kanske 4, men man blir mer kissnödig än onycter.

Hur påverkad var du på en skala från lätt salongsberusad till aspackad?

– Lätt salongsberusad.

Var det svårt att dricka sig full på lättöl?

FOTO TV6/JOHNNY WOLLIN

– Ja det är svårt. Man måste dricka väldigt mycket vätska för lite effekt, men visst det går. Det var det vårt test visade. Jag fick inte köra bil efter testet om jag mindes rätt.

Fick du dricka så intensivt att det var svårt att få ner vätskan?

– Nja, inte så intensivt, men så pass mycket att det förlorade sin charm.

Trodde du att det skulle gå att dricka sig full på lättöl?

– Nej, det trodde jag inte. Men vi hade läst ett test eller protokoll någonstans om att en lättöl innehöll 2 cl sprit vilket gjorde att man borde kunna bli full på det hela och detta måste vi testa. Mitt resultat visade att jag hade exakt den promille man skulle teoretiskt kunna få av si och så många lättöl.

Kan man anta att du är en person som är van att dricka alkohol och har en viss tolerans?

– Ja det kan man anta. Finns andra klipp från samma serie som visar detta med all önskvärd eller icke önskvärd tydlighet.

Hur många lättöl tror du att en nykterist skulle behöva för att bli full?

– Oj, det är ju svårt. Kanske tre i snabb följd. Men det skulle ganska snabbt gå över. Det är så mycket vätska att man inte kan dricka så mycket att man förblir onycter en hel kväll. Det är i alla fall min teori. Om inte annat skulle man kissa som en mindre travhäst.

En lättöl innehåller lika mycket alkohol som **1,9 cl 40-procentig sprit**

1,9 CENTILITER SPRIT

En lättöl om dagen blir lika mycket som **6,8 liter 40-procentig sprit** på ett år

6,8 LITER SPRIT

En lättöl om dagen blir lika mycket som **27,1 liter vin** (10 volymprocent) på ett år.

27,1 LITER VIN

En lättöl om dagen blir lika mycket som **52,1 liter starköl** (5,2 volymprocent) på ett år

52,1 LITER STARKÖL

Borde
IOGT-NTO
ändra medlems-
löftet? Kommentera
på accentmagasin.se
eller mejla
accent@iogt.se

Norska IOGT ratar lättöl

Hallå där **Helge Kolstad** som är ordförande för IOGT i Norge.

Får man dricka alkohol när man är medlem hos er?

– Nej man får inte dricka någon alkohol alls. Med alkohol menar vi då drycker som innehåller mer än 0,5 volymprocent alkohol. Det är samma definition som myndigheterna har här i Norge.

Har ni alltid haft den gränsen?

– Ja. Vi har aldrig haft en lättölsgräns som ni har i Sverige. Den praxis som vi har i Norge är den som andra länder inom IOGT också har.

Brukar alkoholgränsen diskuteras

inom rörelsen?

– Nej, det kan vara diskussioner om löftet utformning men aldrig om alkoholhalten.

Är det inte svårt att få nya medlemmar när ni inte ens tillåter lättöl?

– Nej. I praktiken är det ingen som dricker lättöl i Norge. Lättölen har till och med försvunnit från handeln, det alkohol-fria ölet har tagit över.

FOTO: ARBEIDERPARTIET

Nykterheten i andra organisationer

■ **Blå bandet** Gränsen går vid 2,25 volymprocent. **Kommentar:** "Ibland diskuteras det om det är rätt att ha den gränsen eller om man borde ha en nollgräns. En del tycker att är du nykterist ska du inte dricka lättöl heller, men också om man tänker på dem som är beroende så kan lättöl triggas igång beroendet."

■ **Vita bandet** Nykterhetslöftet säger att man ska vara helnykter. **Kommentar:** "Det står inget om det men vi tillåter att man dricker lättöl och vi slår inte ner på dem som gör det."

■ **Vita nykter** Gränsen går vid 2,25 volymprocent. **Kommentar:** "Vi har lättölsgräns precis som IOGT-NTO. Det är av tradition. När vi säger att man inte ska dricka alkohol menar vi drycker som är starkare än lättöl."

■ **Motorförarnas helnykterhetsförbund, MHF** 2,25 volymprocent. **Kommentar:** "Den där gränsen är så gammal. Det där är historia. När lättölsfrågan tas upp inom organisationen möts det med iskyla, det är tvärnit."

CANNABIS SOM LAGLIG MEDICIN – NU I SVERIGE

För första gången har privatimport av cannabisämnet THC tillåtits i Sverige.

Över hela Europa blir nu cannabinoider allt vanligare för medicinska ändamål. Och flera företag ligger i startgroparna för en helt ny marknad.

TEXT JOHAN ANDERBERG FOTO OLA TORKELSSON

Det var en liten provokation som han utförde på Arlanda. När Joakim Hedström gick genom tullen i maj 2010 hade han förmodligen ingen stoppat honom om han gått i den gröna filen.

Men istället gick han mot rött, tog upp sin väska framför tulltjänstemännen och lade fram en liten flaska:

– Det här är min medicin.

Flaskan innehöll tio milligram av någonting med namnet Dronabinol. Joakim Hedström visade upp sitt intyg från en läkare i Köln, apotekskvittot och allt annat som styrkte hans rätt att ha med sig medicinen.

Det brukar inte vara några konstigheter. Enligt Schengenfördraget får EU-medborgare ta med sig medicin över gränserna, under förutsättning att det är för personligt bruk och inte motsvarar mer än 30 dagars förbrukning.

Men det här var ingen vanlig medicin. Dronabinol består av oljebaserad, syntetisk

THC. Det är den psykoaktiva substansen i cannabis. Och enligt svensk lag är cannabis en "allmänfarlig drog utan medicinskt värde".

Joakim Hedström håller inte med. Han fick diagnosen ADHD för tre år sedan. Han lider dessutom av svår migrän och har fått alla tänkbara läkemedel utskrivna.

Atarax, Cipramil, Concerta, Fluoxetin, Lergigan, Propavan, Remeron, Seroxat, Sobril, Stesolid, Theralen, Zolofit och Zyprexa – hans medicinshistoria är som ett FASS i miniatyr.

Ingenting har hjälpt. Utom marijuana.

Joakim Hedström var 24 år gammal när han testade första gången. Det var hemma hos en kompis, och någonting konstigt hände. När alla andra blev slöa och likgiltiga blev Joakim klar och fokuserad.

Det här var någonting han skulle komma ihåg.

Och nu står han här i tullen. Tulltjänstemännen anser inte att han har gjort sig skyldig till smuggling. Så de tillkallar poli-

sen. Och han delges misstanke om narkotikabrott.

Det blir början på en tvist som ska pågå i ett halvår.

Cannabis som medicin är lite mindre kontroversiellt i vissa andra länder. Utanför den holländska staden Groningen arbetar en före detta grönsaksodlare med ett litet företag som hoppas att marknaden snart börjar växa ordentligt.

När Tjalling Erkelens öppnar dörren till sin lada väller en doftvägg av marijuana ut genom dörren. Det är skördetid.

– Men det är inte odlingen som luktar. Det är torkningen, förklarar han.

Där doften är som starkast sitter Tjalling's fru Wupke tillsammans med två kompisar. Alla är klädda i vita rockar och har håret instoppat i plastpåsar.

Kvinnorna skickar marijuanaväxter mellan sig. De klipper av kvistar, finfördelar och fixar till blommorna.

Alla tre är hemmafruar och jobbar på timmar. Ett bra sidjobb, menar de. Det är

"När Tjalling Erkelens öppnar dörren till sin lada väller en doftvägg av marijuana ut genom dörren. Det är skördetid."

Legal cannabisproduktion i Holland på företaget Bedrocan.

nära hem och man kan komma och gå lite hur man vill. När allt är färdigansat stoppar de ner det i plastpåsar, väger och lägger till, väger och tar bort, tills det är exakt 250 gram i varje förpackning.

Det är mer folk än vanligt i ladan. I köket

Marijuana. Som medicin

Marijuana är det i folkmun vanligaste namnet på växten cannabis. Den innehåller mer än 400 kemikalier. Det mest kända och mest psykoaktiva ämnet i marijuana och hasch heter tetrahydrocannabinol (THC). Det har smärtstillande effekter och kan också ge lindring hos patienter som lider av till exempel grön starr, ledsjukdomar, MS, vissa ångesttillstånd och Tourettes syndrom.

Den näst mest kända kemikalien är Cannabidiol, eller CBD. Den har fått uppmärksamhet på senare tid då den visat sig ha antiinflammatoriska egenskaper.

sitter en man i kostym och äter plastförpackad Goudaost medan han antecknar i ett block.

Det är Doktor Marco van Der Velde. Han har kört ända från Haag för att se till att hans lilla projekt går som det ska – och för att lägga en ny beställning på 64 nya påsar – 16 kilo marijuana.

Bedrocan har nu monopol på medicinsk marijuana i Holland. Och inte bara här. I takt med att allt fler patienter i Europa får rätt till cannabis som medicin levereras företagets produkter även till Tyskland, Finland, Italien och ett par andra länder.

– Jag brukar säga till patienter som tror att marijuana kan vara bra för dem: testa det ett litet tag. Funkar det inte så funkar det inte. Men för de här patienterna är det absolut värt ett försök, säger Marco van der Welde.

Marijuana användes länge som medicin i västvärlden. Men i slutet av 1800-talet började användandet gå ner.

Mannen bakom det var den skotske

läkaren Alexander Wood, som 1853 publicerade artikeln "A New Method for Treating Neuralgia by the Direct Application of Opiates to Painful Points".

Den nya metoden bestod av att spruta in bedövningsmedel genom en kanyl. Injicerat morfin förmodades vara riskfritt och omöjligt att bli beroende av. Den förhoppningen grusades när Alexander Woods fru på egen hand administrerade en för stor dos morfin, och blev först i världen av att dö av en drogöverdos.

Men användningen av injiceringsnålar tog snabbt fart. Och därmed drabbades marijuana av en svåröverstiglig konkurrenssnackdel. Eftersom hampaprodukter var svårlösliga i vatten gick de heller inte att injicera. Under slutet av 1800-talet utvecklades även syntetiska droger som aspirin, kloralhydrat och barbiturater. De var mer kemiskt stabila än cannabisprodukter, och därför mer pålitliga. Kunskapen om marijuana som medicin föll i glömska.

Skörden sorteras
i Bedrocans fabrik i Holland.

Men sedan 1960-talet har cannabis sakta men säkert letat sig in i läkekonsten. Forskare har lyckats isolera THC, den mest kända kemikalien i växten, och har kommit fram till att CBD, som också förekommer i växten, har anti-inflammatoriska och antipsykotiska egenskaper.

Ett genombrott har varit upptäckten av signalsubstansen anandamid, ett ämne i människokroppen som beter sig ungefär som THC, även om det bryts ner betydligt snabbare.

Femton amerikanska stater tillåter medicinsk marijuana, påhejade av amerikanska läkarsällskapet, och Bedrocan har inte bara kunder från Holland. I Tyskland, Italien och Finland börjar läkare också få upp ögonen för den holländska produkten.

– Men det går lite långsammare än vi har trott, säger Marco Van der Welde. För något år sedan anordnade vi ett föredrag, där bara åtta läkare dök upp.

Det har gått lite drygt ett decennium sedan den holländska regeringen beslutade sig för att börja odla marijuana. Anledningen var en misstanke om att många holländare redan använde drogen

som medicin, för att bota hungerproblem, smärta eller viss ångest. Problemet var att de här människorna inte visste vad de fick.

– Ur en medicinsk synvinkel är det en katastrof. Tänk dig att gå på en medicin och varje dag tvingas variera dosen slumpmässigt. Dessutom är det vanligt att de här människorna samtidigt går på andra mediciner. Om man inte berättar det för sin läkare kan kombinationen bli farlig.

Ett test av det gräs som såldes i landets coffee-shops bekräftade även några andra av Marco van Der Weldes farhågor.

Marco van Der Velde.

Produkterna innehöll allt från glas till bekämpningsmedel och svamp.

Men hur skulle myndigheterna göra? Ett alternativ var att kopiera ett försök i Kanada, där universiteten fick ta över beslagtagna plantor för att forska/göra medicin av dem.

Alldeles för oproffsigt, ansåg Marco van Der Welde. Lösningen blev att lägga ut odlingen på entreprenad. Ska det göras, ska det göras ordentligt.

– Ingen har fått odla marijuana på det här sättet förut.

Till skillnad från andra monopolister kan Tjalling inte sätta priser hur som helst. Hur mycket de tar per gram är en företagshemlighet.

– Men jag kan säga så här: Vi hade fått betydligt mer betalt om vi hade sålt det till en coffee-shop

Även andra företag arbetar med cannabisbaserade läkemedel, om än inte i form av vanlig marijuana. Det brittiska företaget GW Pharmaceutical har exempelvis utvecklat munsprayen Sativex.

Det finns en möjlighet för svenska läkare att ansöka hos Läkemedelsverket om licens att skriva ut cannabisbaserade

"Vi hade fått betydligt mer betalt om vi hade sålt det till en coffee-shop"

TJALLING ERKELENS

mediciner. Det är dock ovanligt. Av 55 000 ansökningar under 2009 handlade 34 om cannabisläkemedel. Då i form av Sativex och Marinol, två av de vanligaste cannabisläkemedlen utomlands.

– Jag tror att vi kommer att få se mer av de här preparaten på marknaden i Sverige så småningom, säger Hans Sjögren, som är överläkare och klinisk utredare på Läke- medelsverket.

Enligt honom används medicinerna främst för att lindra olika smärttillstånd.

– Om man tar bort alla politiska förteck- en är det inget underligt. Det är klart att det finns en viss missbruksrisk, men redan nu tillåter vi exempelvis morfin, som är betydligt mer beroendeframkallande.

Joakim Hedström försökte ta kontakt med några av de svenska läkare som skri- vit ut medicinerna, men de som svarade menade att det var svårt eftersom han inte bodde i deras upptagningsområde.

Så till sist tog han saken i egna händer.

Och efter en förundersökning som tog sex månader att genomföra fick han till sist besked om att åtalet var nedlagt.

Skälet är, enligt beslutet, att man "inte kan förvänta sig en fällande dom. Accent

har sökt åklagaren Lena Westling på Norrorts åklagarkammare i Stockholm, men hon har inte velat kommentera ären- det.

Karin Jansson, som är handläggare för ärendet på Läke medelsverket, menar att lagen är "luddig" och att osäkerheten knappast har skingrats med det senaste beslutet.

– Det hade varit bra om det här hade prövats i domstol, säger hon.

Vad det innebär för andra svenskar är alltså oklart. En möjlig tolkning är att det nu även är öppet att importera Bedrocan, alltså helt vanlig marijuana eftersom det, likt Dronabinol, skrivs ut av läkare i andra EU-länder.

Ansvariga statsrådet, barn- och äldre- minister Maria Larsson (kd) har vid flera tillfällen sagt att hon inte vill att canna- bisläkemedel ska bli lagliga, men hon har inte velat kommentera saken.

– Hon kan inte lägga sig i enskilda rätts- fall, säger hennes pressekreterare Niclas Thorselius.

Per Johansson, generalsekreterare för Riksförbundet Narkotikafritt Samhälle, tycker att det är viktigt att skilja på canna- bis och cannabis. Syntetiska läkemedel är

okej, tycker han. Men vad Bedrocan håller på med tycker han är "voodoo".

– Om det är ett inregistrerat läkemedel har jag ingenting emot det. Men att röka vanlig marijuana som medicin är bara sanktionerat kvacksalveri. Att inandas röken från brinnande löv är inte ett säkert sätt att inta medicin.

Några dagar efter att åtalet lagts ned fick Joakim Hedström ett rekommenderat brev. Det var hans Dronabinolflaska.

– Det är en stor lättnad. Jag har kämpat för det här så länge. Och som jag förstår det innebär det här att jag kan åka tillbaka och hämta mer medicin när den här flas- kan är slut, säger Joakim Hedström.

Han har nu inlett sin behandling, och har även kommit i kontakt med en svensk läkare som ska hjälpa honom att utvärdera försöket. Än så länge är det för tidigt att säga hur stor effekt medicinen har, men lite har han märkt.

– Den hjälper helt klart. Det är stor skill- nad på mig under dagen, jämfört med när jag har tagit dropparna på kvällen. Den lugnar ner kroppen och får mig att sova. Men den är inte lika kraftfull mot mig- ränen som jag hoppats. ■

INVANDRARCAFÉ

I Boden i Norrbotten är var tionde invånare invandrad.

Just nu bor här cirka 700 asylsökande från länder som Afghanistan, Iran och Mongoliet. Varje onsdagskväll öppnar IOGT-NTO sina portar för dem.

TEXT OCH FOTO **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN**

Det sjuder av aktivitet i den lilla föreningslokalen i centrala Boden. Den ligger i en källare och är inte lätt att hitta till för den oinvigde. Men hit kommer minst ett tjugotal asylsökande varje onsdag kväll när det vankas fika och gemenskap. Först på plats är Sigrid Söderholm, föreningens ordförande, och hennes vapendragare Alf Skott och Anvor Modig – som är syskon. Efter en stund kommer Mystic från Ghana och börjar vant dona i köket. I kväll står våfflor med grädde och sylt på menyn. Mystic är utbildad kock och går som barn i huset.

– Han känner stort ansvar för matlagningen, är ofta här och hjälper till och vill helst inte att andra lägger sig i. Jag har gett honom en egen nyckel så att han kan komma och gå som han vill, säger Sigrid med ett skratt.

Medan våffeljärnen värms upp och smeten vispas för hand droppar mor och son Buyantsetseg Dashnyam och Bayarjargal Bayarsaikhhan från Mongoliet in. Pojken är sex år gammal och kan redan kommunicera på enkel, felfri svenska, trots att han bara bott här i två månader. Mamma ler och förklarar att hon trivs mycket bra på IOGT-NTO-föreningen. Hon får möjlighet att träna sin svenska och träffa svenskar – förutom andra asylsökande förstås.

Fler har droppat in. Några män från mellanöstern sätter sig vid datorn och snart vibrerar lokalen av orientaliska toner. Vid ett annat bord har ”ryssarna” slagit sig ner med varsin våffla; Guli och hennes son Fachat, Ruza och Astra. De kommer från före detta Sovjetrepublikerna Kazakstan och Kirgizistan.

Det är lätt att tro att IOGT-NTO:s invandrarcafé bara är mys och gemenskap över kulturgränserna. Och visst är det trevligt. Men det är också ett faktum att ryssarna håller sig på sin kant och araberna på sin. Den enande länken tycks vara själva föreningen och de som verkar här.

– Syftet med caféet är integration och att skapa ett kulturcentrum i Boden. Vi vill sprida den svenska kulturen. Men vi lär oss lika mycket av invandrarna och får massor tillbaka! Många asylsökande vill vara med och ordna fika och ibland är det de som bjuder oss på mat, säger Alf och berättar att framför allt muslimer ofta har en skev bild av exempelvis jämställdhet.

Föreningen har haft föreläsningar om just jämställdhet, vilket har väckt diskussioner. Ett påtagligt problem är att få de muslimska kvinnorna att komma till föreningen. De sitter oftast hemma medan deras karlar går ut. De vill inte låta sina kvinnor umgås med främmande män. En annan typisk ”kulturkrock” är det här med tider.

Mystic och
Sigrid Söderholm.

– Har vi bestämt att ses en viss tid kommer några alldeles för sent. Eller så kommer de hit en timme innan caféet öppnar och förväntar sig fika. Men där är vi bestämda. Vi öppnar klockan sex, det måste respekteras! säger Anvor med ett leende.

– Man får inte glömma att språkbarriären kan orsaka missuppfattningar. Men genom kroppsspråk, gester och ett öppet sinne kommer långt.

Hur gör man för att ”lära ut” den svenska kulturen?

Genom att skapa konkreta aktiviteter, som exempelvis jul- och midsommarfester där man i handling visar typiskt svenska företeelser. En lördag i månaden arrangerar man också en dagverksamhet med ett speciellt tema. Det kan handla om matlagning, bakning, spel, dans eller annan underhållning. De asylsökande hjälper själva till att utforma aktiviteterna. På vägen får de nya vänner, kontakter, ökad kunskap om det svenska samhället och möjlighet att träna svenska. IOGT-NTO undervisar i samarbete med NBV även svenska för invandrare under dagtid.

IOGT-NTO:s invandrarcafé i Boden har två år på nacken och är i sanning ett bra exempel på integration över alla gränser. Inte bara för de asylsökande, utan även för dem som arbetar här. I styrelsen sitter en väldig mix av människor som tillför olika erfarenheter.

– Det är en stor fördel att känna till varandras verksamheter, oavsett om man jobbar med kamratstödet eller med integration. Vi blir som en liten familj och stödjer varandra i vått och torrt, säger Sigrid och lassar upp ännu en färdig våffla. ■

GÖR SUCCÉ I BODEN

Mystic gräddar våfflor i IOGT-NTO:s lokal i Boden.

Norrbotten. Hårda fakta

Föreningar 47 st
Medlemmar 1 249 st
Omsättning ca 1 miljon kr

FOTO: PRIVAT

HALLÅ DÄR!

Ola Andersson
som är distriktsordförande i Norrbotten om läget just nu.

Hur ser medlemsutvecklingen ut i distriktet?

– Tyvärr ser vi en nedåtgående trend.

Vad beror den negativa utvecklingen på?

– Vi har en svag nyrekrytering och en äldre stigen medlemsbas.

Har ni något nytt och spännande på gång?

– Vi har kommit igång med ett Nordkalottsamarbete. Nykterhetsrörelser i norra Norge, Sverige och Finland samarbetar och skapar intressanta aktiviteter tillsammans. Till sommaren har vi planerat ett internationellt ungdomsläger i Norge och till hösten en topputbildning i Kiruna. Jag har en idé att i

framtiden kunna anordna en internationell konferens kring alkoholpolitiken i Nordkalottområdet där även ryska Kolahalvön kan bjudas in.

Vilka utmaningar står distriktet inför?

– Vi behöver tänka nytt i det lokala föreningslivet, hur ska vi få fler medlemmar att vilja bli aktiva? En annan utmaning är att engagera nya och passiva medlemmar i rörelsen. ■

Ali Zia Rega (stående) och Ghulam Saskhi Bagir (sittande) har svårt att få pengarna att räcka. När bilden togs hade de inte ätit på två dygn då pengarna hela tiden går åt till att finansiera heroinmissbruket.

"Om jag inte slutar kommer jag att dö. Om jag slutar med heroinet har jag lite hopp om framtiden."

GHULAM SASKHI BAGIR

AFGHANISTANS OPIUM FINANSIERAR KRIGET

De stod för historiens effektivaste antidrogkampanj. De minskade opiumproduktionen i Afghanistan med över 90 procent. Men när amerikanerna invaderade landet gjorde de tvärtom. Nu använder de drogen för att finansiera kriget och hålla världspriset uppe. Opiumlagring har blivit talibanernas eget sparkonto.

TEXT JOAKIM WEDHOLM FOTO JACOB ZOCHERMAN

Människorna på bron skrattar åt honom. Han sitter under den, i den nära uttorkade floden som strax innan vintern rinner trögt mellan soporna. I fyra år har det här varit trebarnspappan Ghulam Sakhi Bagirs hem. Bland skräpet, bland kanylerna som krasar under fotsulorna, bland de tomma cigarettpaketerna. Hans hus är gjort i trasig wellpapp och skitiga filter. Och här lever han. Knappt. Och här kommer han att dö. I hans liv är allt trasigt. Kläderna, ansiktet och tändaren han febrilt trycker

på för att kunna röka sitt heroin. Venerna har blivit till blodiga sår på benen. Allt är trasigt. Allt utom hans glasögon. De ligger i ett helt och rent plastfodral. Men han kan inte använda dem. Livet som utspelas framför honom är fortfarande grumligt.

När Sovjetunionen invaderade Afghanistan använde Mujaheddingerillan opiumproduktionen för att finansiera kriget mot ryssarna. Över ett decennium senare, när ockupationsmakten drog sig tillbaka, började de olika fraktionerna kriga mot varandra och ökade produktionen ytterligare för att finansiera de olika rebellgrupperna. Det var först när Talibanregimen tog kontroll över landet som produktionen gick ner.

Dans är en av aktiviteterna förde som vill bli drogfria på Nejat Center.

Och år 2000 tog ledaren Mullah Muhammed Omar ett historiskt beslut, ett beslut som skulle visa sig vara den effektivaste anti-drog kampanjen i världen. Tillsammans med FN gick han med på att strypa produktionen. Opium ansågs nu antimuslimskt. 1999 odlades opiumvallmo på över 80 000 hektar mark i landet. Året efter minskade produktionen med 91 procent.

Sedan invaderade amerikanerna landet och sedan 2001 har produktionen stadigt ökat. 2007 var ett rekordår. Landet förser Europas över en miljon missbrukare med drogen, och Rysslands över två miljoner heroinmissbrukare. Runt 92 procent av

världens opium beräknades komma från Afghanistan. Odlingsytan låg på nära 200 000 hektar. Under 2008 släppte FN en rapport som visade att talibanerna, och deras allierade drokarteller, var så framgångsrika att de lagrar råopium för att hålla världsmarknadspriserna uppe och behålla opiumproduktionen som den främsta inkomstkällan för kriget. Så mycket som 11 000 ton råopium kan ha lagrats. Dubbelt så mycket som världen efterfrågade de senaste tre åren. De använder lagret av opium som ett sparkonto.

Men amerikanerna vinner slag i opiumkriget. De lyckades stoppa odlingar i provinsen Nangahar, Usama bin Ladins sista utpost där amerikanska specialstyrkor nästan grep honom innan han lyckades fly in i de karga pakistanska bergen. Här var råopium en lika väl fungerande valuta som Afghaniska afghani eller Pakistanska rupee. Men trots att marken som tillägnats opiumodlingar har minskats med 19 procent de senaste åren har bara produktionen minskat med 6 procent. Produktionen har nu koncentrerats till 7 av de 34 provinserna i landet. Och amerikanerna har inte längre kontroll över något annat än städerna i Afghanistan längre. I oktober förra året slog amerikanska och ryska agenter till mot en produktionsanläggning nära Jalalabad. De lyckades förstöra nära ett ton heroin och 152 kilo opium till ett värde av 250 miljoner dollar. Afghanistans president Hamid Karzai, som beskrivits som korrupt och paranoid av amerikanska diplomater, kallade tillslaget för ett

Tre män har tagit beslutet att välja bort sitt missbruk. På plats på Nejat Center går de igenom sitt avgiftnings-program i hopp om att bli fria från drogerna.

Nejat Center. Har hjälpt hundratal och utbildat tusentals.

Personalen på Nejat Center består av läkare, psykologer, socialarbetare, volontärer och före detta missbrukare.

8 670 människor har utbildats på Nejat center om droger och risken för HIV/AIDS, Hepatit B och C i samband med drog användning.

Tio personer per tillfälle kan bo och genomgå avgiftning och behandling på Nejat Center.

Personalen har tagit emot sammanlagt 16 000 sprutor och gett 13 000 rena sprutor till heroinmissbrukare. 857 missbrukare har genomgått avgiftning och behandling på Nejat Center.

KÄLLA: NEJAT CENTER

angrepp mot Afghanistans suveränitet och ett brott mot internationell lag. Enligt dokument som Wikileaks släppte sent förra året benådade presidenten fem poliser som greps och dömdes för att ha innehavt 124 kilo heroin. Också presidentens bror, Ahmed Wali Karzai, ska sätta käppar i hjulet för amerikanernas opiumbekämpning.

– Vi måste ta itu med AWK, ledare i Kandahar-provinsen, det är allmänt känt att han är korrupt och en narkotikasmugglare, skrev en diplomat enligt dokument The New York Times tagit del av.

Enligt experten på utrikesfrågor, Stephen Kinzer, professor vid Bostons universitet borde USA köpa upp hela Afghanistans årliga opiumproduktion för att bekämpa talibanerna. En kostnad på tre

"Vi försöker få med hela kedjan. Vi börjar på gatan och ett år efter att de blivit utskrivna har vi ett uppföljningsprogram"

TARIQ SULIMAN,
CHEF FÖR BEHANDLINGSCENTRUM

Droganvändning i Afghanistan. Föräldrar ger opium till barn

I Afghanistan beräknas mellan 600 000 till 900 000 människor använda droger. Sedan 2005 beräknas missbruket av opium och heroin ha ökat med upp till 80 procent. 110 600 kvinnor använder droger. 50 procent av missbrukande föräldrar ger sina barn opium, bland annat som sömnmedel.

UNODC (UNITED NATIONS OFFICE ON DRUGS AND CRIME)

till fyra miljoner dollar – samma summa som USA lägger på kriget i Afghanistan varje månad.

De missbruksföraktande talibanerna bryr sig inte längre om Ghulam Sakhi Bagir som sitter under Pule Sourkh-bron. De har, precis som amerikanerna, viktigare slag att utkämpa än när de kontrollerade landet. Då fanns det inte samma stora mängd missbrukare i Afghanistan. Under talibanväldet flydde många av dem till grannländerna. När personalen på behandlingshemmet Nejat center gick ut och letade efter heroinister efter amerikanernas invasion hittade de knappt några. Efter några år vågade de som flytt under talibanregimen komma tillbaka. Och de som fanns i landet fick mod att visa sig.

Nu räknar de med att det finns närmare en miljon missbrukare runt om i landet.

Bakom portarna på en dammig sidogata måste alla lägga ifrån sig sina beroendeframkallande substanser. Sedan hälsas de välkomna till Nejat Center. Bakom varje liten improviserad papperspåse och kuvert med opium, heroin och hasch står ett nummer. Drogerna får de tillbaka när de går härifrån. I allrummet i ett hus mitt på gården sitter ett trettiotal män. Några har precis tagit beslutet att sluta med droger. Andra har varit här länge och gradvis lärt sig trappa ner sitt missbruk. Ingen slutar rakt av. Här dansar de bort suget. Här jagar de bort draken med sång. Här flyr de ett samhälle som inte tolererar beroende.

– Hit kommer de i en till tre månader

på ett avtrappningsprogram. De duschar, vi klipper deras hår, de kan byta ut sina sprutor och de kan dricka te, säger läkaren Tariq Suliman som är chef för behandlingshemmet.

Han tillägger:

– Vi försöker få med hela kedjan. Vi börjar på gatan och ett år efter att de blivit utskrivna har vi ett uppföljningsprogram.

Här, precis som på många andra ställen i Afghanistan, är kvinnor och män uppdelade. Eftersom kvinnor i många fall inte kan lämna sina hem i samma utsträckning som män har de ingen regelrätt behandling för kvinnor här. Men de erbjuder kvinnor som är gifta med heroinmissbrukare samtalsterapi. All annan behandling av kvinnor sker i deras egna hem.

– Vi har sett att även problemen för

"Livssituationen förändras och vi försöker förbereda dem för livet utanför, för livet ute i samhället. Ett nytt liv."

TARIQ SULIMAN,
CHEF FÖR BEHANDLINGSHEMMET

Många av missbrukarna i landet är kvinnor. Men eftersom de på många platser inte får lämna hemmet är det väldigt svårt för dem om de vill ha hjälp mot sitt missbruk.

kvinnor och barn har blivit större. Nu har vi har även program i Badakhshan-provinsen, där kvinnor och barn använder opium, säger han och visar upp en bild på familjer – barnen, mamma, pappa, mormor, morfar – som sitter i mitten av ett rum och röker opium.

En av dem som dansar bort draken är en 29-årig man som vill vara anonym. Till skillnad mot en majoritet av landets befolkning är hans engelska bra. Han har

bott i London. Han åkte dit och försökte bygga upp ett liv i Europa, men det slutade med att han började gå på heroin. Sex år senare åkte han tillbaka. Hem till Kabul. Efter månader i gränder och under broar började han gå till Nejat center för att trappa ner sitt missbruk. För att sluta använda heroin.

– Jag har kommit hit varje dag i två veckor nu.

Han har upp till tre månader kvar innan han kan få bo här. Innan han får en säng

i ett litet rum med fyra andra på övervåningen i huset. Där sitter redan en grupp som legat inne på avgiftning.

– De lades in för en vecka sedan. De som tar del av det programmet får inte använda några som helst droger under vistelsen. Vi behandlar bara symptomen under vistelsen, säger Tariq.

En man som redan genomgått programmet förklarar för de fem männen runt bordet vad de kan förvänta sig av andra veckan av behandling. De kommer flytta till det andra rummet på övervåningen. Tjugo kvadratmeter med fem sängar utmed de nakna väggarna. De kommer lära sig om samhället utanför behandlingshemmet. De ska lära sig leva normalt, inte som en heroinmissbrukare. De får också enkel utbildning. De lär sig göra fotbollar, skor och att väva mattor. Ett par av dem kan få praktikplats på behandlingshemmets egen bilverkstad.

– Livssituationen förändras och vi försöker förbereda dem för livet utanför, för livet ute i samhället. Ett nytt liv.

Ute i samhället sitter Ghulam Sakhi Bagir på huk och lever sitt gamla liv. Trots de hela glasögonen gör heroinet livet grumligt. Han har inte ätit på två dygn. Han förklarar att hans 48-åriga liv inte alltid har sett ut så här. Bara 28 av dem. Han har inte alltid bott bland skräpet under bron i centrala Kabul. Han stred mot den sovjetiska invasionsstyrkan för Mujahed-dingerillan. Enligt honom själv en högt uppsatt och framgångsrik befälhavare.

Västra delarna av Kabul och barnen har ledig tid. Många barn riskerar att dras in i missbruk då föräldrarna förser dem med droger.

Ali Zia Rega har sin unga ålder till trots, gett upp livet som drogfri då han väntat i över sex månader på avgiftning utan att ha fått hjälp.

Men tillslut lämnade han Afghanistan flydde till Iran. Landet där han la grunden till sitt missbruk.

– Jag jobbade som murare i Iran. Jag arbetade dag och natt och började använda opium, säger han.

Med sig hade han sin fru och deras barn, tre söner och en dotter. De blev kvar i Iran. Han tvingades till Afghanistan och Kabul.

– Till slut blev jag utsparkad ur landet. Jag har inte sett dem på fyra år. För sex månader sedan tappade jag kontakten helt med dem. Jag har inte råd att ringa längre.

Hans vän Ali Zia Rega sitter också under bron, tio meter bakom honom, insvept i en filt. Han säger att han har försökt få hjälp. Att han stod i kö till ett behandlingshem i sex månader. Men ingen hörde av sig.

– Ingen brydde sig om mig. Det är svårt att sluta... och alla människor bara skratrar åt oss.

– Om jag inte slutar kommer jag att dö.

Om jag slutar med heroinet har jag lite hopp om framtiden. Men till slut kommer jag dö, säger Ghulam.

Han sitter och pillar med pulvret. Håller det på en bit folie som är kuperad efter hans hand. I munnen har han ett genomskinligt plaströr. I högra handen tändaren som bara lyser upp var tionde försök. När lågan blossar upp andas han djupt. En gång. Två gånger. Tre gånger. Rökheroinet går in i munnen, in i svalget, ner genom strupen och landar i lungorna. Blodet syresätts och tar samtidigt upp drogen. Blodet går igenom kroppen och drogen sjunker in i hjärnan. Heroinet omvandlas till morfin och triggas opioidreceptorerna i hjärnstammen. Han sjunker ihop något. Eufori. Hans mun blir torr och huden blir varmare. Armarna känns tyngre och ett mentalt moln lägger sig över honom. Han slutar ögonen. Han slutar prata. ■

Opiumproduktion. 17 gånger bättre förtjänst än veteodling.

De provinser i Afghanistan som producerar mest opium i landet är Farah, Nimroz, Helmand och Kandahar.

Afghanistan har de senaste tio åren varit det land som i huvudsak försett Europa med opium.

Afghanska bönder har odlat opium i generationer, men det var först på 1970-talet de började odla för att exportera.

I Afghanistan är det 17 gånger så lönsamt att odla opium som att odla vete. En hektar opium är värd 4 622 dollar, till skillnad från vete som har ett värde på 266 dollar. Opium är dessutom tåligare vid torka och lättare att lagra.

KÄLLA: UNODC, INSTITUTET FÖR STRATEGISKA STUDIER
– US ARMY WAR COLLEGE.

Narkokoll. Del 6. LSD.

I Accents serie Narkokoll får du snabb information om de vanligaste narkotiska preparaten.

LSD – ovanligt i Sverige

LSD, eller lysergsyredietylamid som LSD är en förkortning av, hör till de syntetiskt framställda hallucinogena drogerna. LSD är utvecklat ur en syra som finns naturligt i vissa svampar. Drogen förekommer oftast i form av små mikropiller eller små fyrkantiga läskpapperslappar prydda med bilder av olika slag. LSD kan även förekomma som en klar vätska. Det vanligaste sättet att ta drogen är genom munnen.

Användningen av LSD ökade i Sverige under nittio-talet i samband med att narkotikakonsumtionen gick upp. I början av 2000-talet gick det ner för att sedan återigen vända svagt uppåt, om man utgår från CAN:s drogvanundersökningar som genomförs varje år bland skolelever i års-

kurs nio och gymnasiet årskurs två.

I undersökningen från 2010 hade en procent av killarna och noll procent av tjejerna i nian provat LSD någon gång. I gymnasiet årskurs två hade två procent av killarna och en procent av tjejerna provat. År 2008 hade noll procent av killarna och tjejerna i årskurs två på gymnasiet tagit LSD.

Polisens och tullens beslag av LSD har minskat sedan slutet på nittio-talet. Priset för LSD har legat relativt konstant sedan mätningarna inleddes år 2000. Eftersom förekomsten av LSD är låg jämfört med andra narkotikasorter är tillgängligheten i landet svår att bedöma men de data som finns pekar på att förekomsten av LSD är lägre nu än för tio år sedan.

JOANNA WÄGSTRÖM

Pappersbitar som är preparerade med LSD och förvarade i folie.

Effekter och biverkningar

- ▶ Hallucinationer.
- ▶ Verkligheten förvrängs.
- ▶ Psykiskt förvirringstillstånd.
- ▶ Hörsel, smak, lukt och känsel förstärks.
- ▶ Hallucinationerna kan av vissa upplevas som obehagliga och ge skräckupplevelser.
- ▶ Personer kan få ångest och panik.
- ▶ Stora pupiller.
- ▶ Ökat blodtryck och hjärtverksamhet.
- ▶ Darrningar.
- ▶ Svaghet.
- ▶ Illamående.
- ▶ Psykoser.
- ▶ Depressioner.
- ▶ Viss tolerans kan utvecklas.
- ▶ Beroende. Fysiskt beroende har inte kunnat påvisas, endast ett psykiskt beroende.

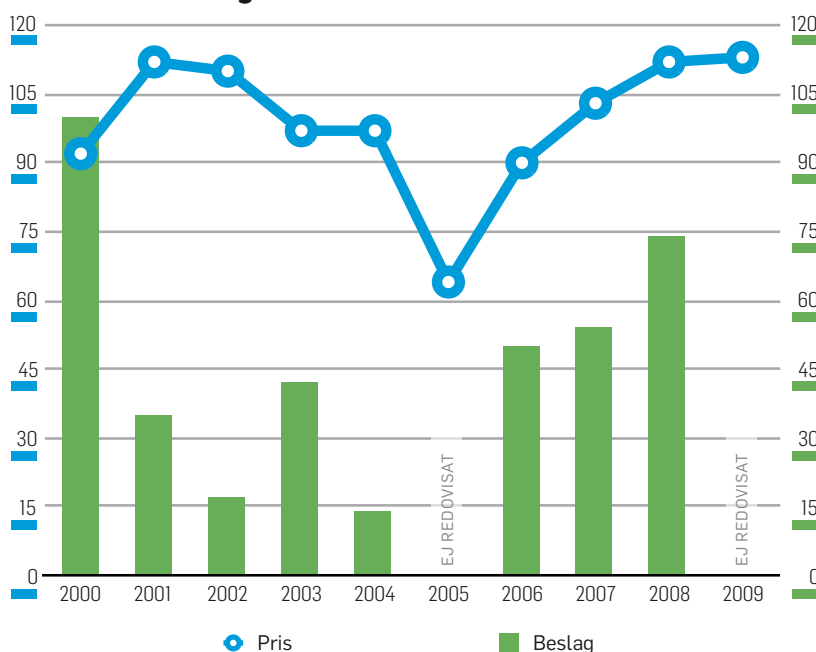

Produktion och smuggling

De länder som LSD främst produceras i är Holland, Tyskland och Storbritannien. Men eftersom LSD förekommer så pass sällan i de nordiska länderna är det svårt att dra några slutsatser runt produktionen och smugglingen av drogen.

KÄLLA: TULLVERKET

Pris och beslag av LSD

Här finns IOGT-NTO

STOCKHOLM, 01/A

Kontaktperson: Kajsa Elveberg
08-21 37 51, 0707-78 70 03

UPPSALA, 03/C

Kontaktperson: Mona Örjes
018-12 14 86, 0733-83 83 42

SÖDERMANLAND, 04/D

Kontaktperson: Micael Söderström,
0155-28 15 40, 070-770 99 57

ÖSTERGÖTLAND, 05/E

Kontaktperson: Ulf Zetterström,
013-10 40 40, 073-383 83 39

JÖNKÖPING, 06/F

Kontaktperson: Tomas Nylén,
036-12 07 10, 073-056 44 88

KRONOBERG, 07/G

Kontaktperson: Anders Karlman, 073-271 76 04

KALMAR, 08/H

Kontaktperson: Gunilla Nilsson, ordförande,
0733-83 83 30

GOTLAND, 09/I

Kontaktperson: Monica Engström-Thomsson,
0498-21 50 43, 070-190 84 34

BLEKINGE, 10/K

Christer Karlsson, Pia Marcolin,
0457-157 11, 0733 - 83 83 31

SKÅNE, 11/LM

Kontaktperson: Peter Tuvegård,
040-611 51 15, 070-190 84 05

HALLAND, 13/N

Kontaktperson: Leif Arne Gustavsson
0346-164 90, 0703-777 187

GÖTEBORG OCH BOHUSLÄN, 14/O

Kontaktperson: Malin Westergren (föräldraledig),
vik Daniel Carlyd, 031-77 57 860

ÄLVSBERG, 15/P

Kontaktperson: Anneli Simu Gunnarsson,
Ola Österlund (föräldraledig), vik Elin Martinsson
033-10 32 72, 076-84 28 283

SKARABORG, 16/R

Kontaktperson: Petra Berghäll, 0500-48 34 13

VÄRMLAND, 17/S

Kontaktperson: Monica Ståhl, ordförande,
054-18 77 72, 073-040 16 09

ÖREBRO, 18/T

Kontaktperson: Per Holm
019-13 85 65, 019 -611 58 14

VÄSTMANLAND, 19/U

Kontaktperson: Per-Erik Lundberg, ordförande,
070-395 96 10

DALARNA, 20/W

Kontaktperson: Krister Broberg, ordförande,
0243-851 05, 073-511 46 13

GÄVLEBORG, 21/X

Kontaktperson: Krister Lundgren, ordförande,
0650-14791, 0738-17 72 34

VÄSTERNORRLAND, 22/Y

Kontaktperson: Mats Löw (Medelpad), Ingela
Sjöberg (Härnösand)
0660-175 95, 076-135 85 86, 070-284 88 21

JÄMTLAND, 23/Z

Kontaktperson: Charlotte Henriksson
063-13 20 45

VÄSTERBOTTEN, 24/AC

Kontaktperson: Inger Malmén, 0730-45 90 90

NORRBOTTEN, 25/BD

Kontaktperson: Anna-Lena Gröhn
073-0911 767

Värva en medlem!

Värvarens personnr

MEDLEMSLÖFTE

Som medlem i IOGT-NTO lovar jag att arbeta för ett bättre samhälle utifrån IOGT-NTO-rörelsens grundsatser och program.

Därmed lovar jag att leva helnyktert, det vill säga att ej använda alkohol drycker med högre alkoholhalt än 2,25 volymprocent, narkotika eller andra gifter med berusande effekt.

IOGT-NTO är ansvarigt för behandlingen av de personuppgifter som du lämnar i samband med din medlemsansökan. Personuppgifterna kommer IOGT-NTO att använda för att föra medlemsregister och behandlas inom ramen för IOGT-NTO:s verksamhet. De kan också komma att överlämnas för behandling till annan part som IOGT-NTO har ett avtal med, exempelvis för administration av medlemsavgifter eller för erbjudanden om tjänster och produkter till dig som medlem.

IOGT-NTO är angelägen om att de personuppgifter som registreras är riktiga. För att ge dig som medlem bästa möjliga service är det därför viktigt att du meddelar oss eventuella förändringar. Du kan när som helst skicka en skriftlig begäran till oss om information om vilka personuppgifter om dig som behandlas.

Vill du inte att dina personuppgifter överlämnas till annan för exempelvis marknadsföringsändamål är du välkommen att skriftligen anmäla detta till oss.

Jag står bakom IOGT-NTO:s medlemslöfte och vill bli medlem

Jag godkänner att IOGT-NTO sparar och hanterar mina personuppgifter.

Namnteckning *

Förnamn *

Efternamn *

Gatuadress *

Postnummer *

Ort *

Personnr (10 siffror) *

Telefonnr

E-postadress

Eventuellt önskad förening

* Obligatoriska uppgifter.

Skicka in talongen till IOGT-NTO, Box 12825, 112 97 Stockholm

IOGT-NTO INFORMERAR

www.iogt.se • www.sobernet.nu • 08-672 60 05 • info@iogt.se

IOGT-NTO BYTER UTSEENDE

IOGT-NTO kommer att byta utseende eller visuell identitet som det kallas. Ett arbete med att revidera logotyp, typsnitt, bild och färg har gjorts och nu har förbundsstyrelsen fattat beslut om IOGT-NTO:s nya visuella identitet.

Logotypen baseras på en äldre version som vi använde oss av under mitten av 1900-talet och som utstrålar de värden vi står för: nykterhet, gemenskap och påverkan samt förmedlar känslan av värme och stöd. Globen representerar vår internationella verksamhet och ord bilden är inbyggd i logotypen för att förstärka känslan av gemenskap.

Från och med nu kommer material som produceras att ha det nya utseendet parallellt med att det tidigare utseendet finns kvar på befintligt material och fasas ut över tid. En handbok hur den visuella identiteten ska användas kommer att produceras och distribueras. För att förenkla användande för distrikt och föreningar kommer en webbplats för beställning av olika material att tas fram.

Mer information kommer löpande. Har du frågor kontakta Johanna Hemming Berkquist, kommunikationschef IOGT-NTO, johanna.hemming.berkquist@iogt.se

SalusAnsvar-ambassadörer finns nu i sju distrikt

Ett resultat IOGT-NTO:s och SalusAnsvars mångåriga samarbete är att SalusAnsvar-ambassadörer utsetts i sju distrikt. Dessa är: Skåne: Arjang Manavi
Blekinge: Per Bengtsson
Kalmar: Gunilla Nilsson
Gotland: Monica Engström Thomsson
Stockholm: Per Åke Lundin
Gävleborg: Krister Lundgren
Norrbotten: Inge Andersson

Ambassadörernas uppgift är att informera om samarbetet mellan IOGT-NTO och SalusAnsvar samt om de medlemsförmåner du som medlem har. Uppdraget är ideellt, men de distrikt som har en ambassadör får ett ekonomiskt bidrag från SalusAnsvar vid årets slut.

Finns du i ett distrikt som har en ambassadör får du gärna kontakta henne/honom för att få veta mer. Om ditt distrikt saknar ambassadör men gärna skulle vilja ha en, kontakta då Birgitta Olli, SalusAnsvar, 0709-116 004 eller birgitta.oli@salusansvar.se så berättar hon mer.

Kriminalvårdspengar

IOGT-NTO har i år blivit beviljat 50 000 kr att fördela till föreningar och distrikt, för att användas till kostnader för personer placerade av Frivården/Kriminalvården. Ansökan ska vara inne hos förbundet senast den 1 juni 2011.

Läs mer och ansök via www.iogt.se/krimpengar.

Ett samtal värt att lyssna på

Som medlem IOGT-NTO får du rabatt på försäkringar i SalusAnsvar. Om du inte redan är kund kommer du troligen att bli uppringd inom kort för att få möjlighet att teckna försäkring. Det kan bli ett samtal som lönar sig.

Denna aktivitet är en del i det samarbete som finns mellan IOGT-NTO och SalusAnsvar.

En gång per år genomförs en större kampanj för att erbjuda medlemmarna försäkringar med mycket bra villkor och medlemsrabatt. Dessutom går 5 procent av premien till IOGT-NTO:s projekt Stor & Liten.

Motionsstopp till kongressen

Skicka en motion till årets kongress! Senast 20 april måste motionen finnas på kansliet i Stockholm. Adressen är IOGT-NTO, Box 12825, 112 97 Stockholm

Pumpenkommitté

I mer än 45 år har IOGT-NTO-rörelsen arrangerat frågetävlingen Pumpen, en torsdagskväll i november. För att förbättra tävlingen och nå fler tävlande lag, så söker vi nu en IOGT-NTO-medlem som vill ingå som ideell deltagare i vår Pumpenkommitté. Vill du hjälpa till med Pumpen, kanske skriva frågor, kläcka kloka idéer eller på något annat sätt se till att Pumpen blir ännu bättre?

Hör då av dig till Tobias Tengström på 08-672 60 05 eller tobias.tengstrom@iogt.se.

Beställ material till Folknykterhetens vecka

Temat för årets kampanj under Folknykterhetens vecka är *Alkohol fria tillfällen* och *Umgås över generationsgränserna*. Kampanjen äger rum 30 maj till 5 juni, men det är redan nu dags att planera och beställa material till veckan.

På vår hemsida www.iogt.se/fnv2011 kommer information läggas upp löpande och där beställer ni material senast den 25 april.

Beställ värvarmaterial

IOGT-NTO är en stark folkrörelse där en viktig del är att vi är många medlemmar. Därför behöver vi alla hjälpas åt för att värva de personer som kan tänka sig bli medlemmar. Du kan beställa värvarmaterial från IOGT-NTO-förbundet.

Skicka ett mail till info@iogt.se eller ring 08-672 60 05 så skickar vi.

UTBILDNINGAR 2011

Anmälningar till alla utbildningar görs på hemsidan www.iogt.se.

Vill du veta mer om innehållet eller har andra frågor, se hemsidan, mejla info@iogt.se eller ring 08-672 60 05.

I kurskostnaden ingår (om inget annat anges) resa med billigaste färdssätt, mat samt övernattnin i dubbelrum om kursen varar flera dagar.

Dag för partipolitiskt aktiva IOGT-NTO-medlemmar

Om du är medlem i vårt nätverk för partipolitiskt aktiva IOGT-NTO:are så är du välkommen på en inspirerande dag om hur du inom politiken kan jobba med alkohol- och narkotikafrågan.

NÄR: Fredag 6 maj 9.30–15.00

VAR: IOGT-NTO-gården, Klara Södra Kyrkogata 20, Stockholm

KOSTNAD: 350 kr

ANMÄLAN: senast 15 april

Alkokoll grundkurs

Du får grundläggande fakta om forskning runt alkohol, IOGT-NTO:s ställningstaganden i alkoholfrågan utifrån politik,

förebyggande och opinionsbildning.

NÄR: Lördag 14 maj 9.30–16.00

VAR: Sensus möte, Klara Södra Kyrkog 1, Stockholm

KOSTNAD: 350 kr

ANMÄLAN: senast 22 april

Alkokoll fortsättning

Utbildningen för dig som redan har grundkunskaper i alkoholfrågan, och nu vill fördjupa dig. Bli ännu bättre på argumenten, och våga ta debatten.

NÄR: Fredag 13 maj 9.30–16.00

VAR: Sensus möte, Klara Södra Kyrkog 1, Stockholm

KOSTNAD: 350 kr

ANMÄLAN: senast 22 april

Knark är farligt, grundkurs

För dig som vill lära dig mer om narkotikafrågan. En grundläggande kurs med erfarna föreläsare, om narkotika och dess konsekvenser för samhället.

NÄR: Fredag 13 maj 9.30–16.30

VAR: Sensus möte, Klara Södra Kyrkog 1, Stockholm

KOSTNAD: 350 kr

ANMÄLAN: senast 22 april

Knark är farligt, fortsättning

Här är fortsättningskursen för dig som har grundläggande kunskaper om narkotikafrågan, men som vill lära dig mer.

NÄR: Lördag 14 maj, 9.30–16.30

VAR: Sensus möte, Klara Södra Kyrkog 1, Stockholm

KOSTNAD: 350 kr

ANMÄLAN: senast 22 april

Kampanjutbildningar

För dig som vill lära dig metoder för kampanjer i din lokalförening eller i ditt distrikt. Under en dag får du en grund att stå på för att se till att IOGT-NTO syns och hörs, och på så sätt är med och påverkar samhällsdebatten och -utvecklingen. Samma utbildning arrangeras på åtta ställen i landet under året, och du går den som är närmast där du bor.

NÄR OCH VAR:

- 7 maj, Hässleholm
 - 17 september, Sollefteå
- Anmälan: senast 2 veckor innan

Hands On-konferensen

En inspirationskonferens med nationella och internationella presentatörer riktad till alla oss som möter barn som lever med någon förälder som befinner sig i riskbruk, missbruk och beroende. Hands on genomförs i samverkan mellan MADD, MHF, CAN, IOGT-NTO, Nämndemansgården, Victorygruppen, Stockholms Läns Nykterhetsförbund, Maria Ungdom, NBV och Hela Människan.

TID OCH PLATS: Skövde Stadsteater 3-4 maj 2011.

LÄS MER PÅ:

<http://handson.zavevent.se/>

Höstfestival i Tyskland

IOGT Tyskland arrangerar den 17-24 september en träff som de kallar Autumn Festival i Althymen, Brandenburg. Läs mer på www.iogt.se/autumnfestival.

Kalendarium 2011

April

15-30/4 Antilangningskampanj inför Valborg

16/4 Kampanjutbildning, Växjö, främst för Kronobergs distrikt med grann-distrikt

29/4-1/5 Socialt forum, Arboga

Maj

6/5 Träff för partipolitiskt aktiva IOGT-NTO-medlemmar, Stockholm

6-8/5 Våra Gårdars Filmdagar i Leksand

7/5 Kampanjutbildning, Hässleholm, främst för Skåne distrikt med grann-distrikt

13/5 Knark är farligt för att mamma säger det, grundkurs, Stockholm

13/5 Alkokoll, fortsättningskurs, Stockholm

13/5 Accent nr 4 kommer ut

13-14/5 Distriktsstudieledarsamling, Stockholm

14/5 Knark är farligt för att mamma säger det, fortsättningskurs, Stockholm

14/5 Alkokoll, grundkurs, Sthlm
15/5-10/6 Antilangningskampanj inför skolavslutningen

20-22/5 Utskottshelg, för de som är utsedda att sitta i utskott till kongressen, Saltsjö-Boo

28-29/5 Lärgemenskap för sociala ledare, träff 3, Saltsjö-Boo

30/5-5/6 Folknykterhetens vecka

Juni

2/6 Folknykterhetens dag

10/6 Accent nr 5 kommer ut

10-11/6 NBV:s förbunds-möte

27/6-1/7 Kongressvärvarturné

29/6-3/7 Kongress i Åre

Augusti

25-26/8 Rörelsegemensam

konsulentsamling, Saltsjö-Boo

26/8 Accent nr 6 kommer ut

September

8/9 Kursdag för kontorsanställda, Mölnlycke

10-11/9 Värvarkickoff, Saltsjö-Boo

10-11/9 Nyktra kvinnor kan, träff 1, Saltsjö-Boo

15/9-15/11 Distriktsvärvarkampanj, höst

17/9 Kampanjutbildning, Sollefteå, främst för Västernorrlands och Jämtlands distrikt med grann-distrikt

23/9 Arbetsledarutbildning, Saltsjö-Boo

23/9 Accent nr 7 kommer ut

24-25/9 Regional distriktsstyrelsekonferens södra Sverige, Värnamo

24-25/9 Regional distriktsstyrelsekonferens Mellansverige, Saltsjö-Boo (Lännersta)

24-25/9 Regional distriktsstyrelsekonferens norra Sverige, Umeå

27-28/9 Krets-/föreningskonsulentsamling, Saltsjö-Boo

30/9 Sista dag för ansökan om projektbidrag för föreningar och kretsar

30/9-2/10 Kontaktmannaträff för kamratstödsledare, Flen

30/9-2/10 NBV:s förbunds-dagar

Johnny Boström

HALLÅ DÄR!

Johnny Boström

Aktuell som tävlingsledare för Musikleken

Berätta om Musikleken!

– Musikleken är nykterhetsrörelsens största musiktävling och har funnits i ungefär 40 år. Den anordnas av NBV. Lag från nyktra organisationer som IOGT-NTO, MHF, UNF, NBV och Blå Bandet är välkomna att delta. Första tisdagen i februari klockan 19 varje år går tävlingen av stapeln. Vanligtvis deltar mellan 100 och 200 lag från olika föreningar i landet. Just i år deltog 106 lag. Lagets storlek bestämmer man själv. Räkna man alla som har deltagit under åren så är det säkert över 50 000 personer. Tävligen består av tolv frågor med delfrågor.

Vad handlar frågorna om?

– Det är olika kunskapsfrågor om musik. Alla lag får ett kuvert med frågorna samt en cd. Det är många musikstycken att lyssna på och frågorna är både av det enklare slaget och svårare. Tanken är ju att alla ska kunna vara med även om man inte är musikexpert. Musikleken handlar om lek och kämpaglöd!

Hur anmäler man sig?

– Det gör man hos NBV centralt. Man kan också genomföra en studie-cirkel på minst tre tillfällen när man anmält sig. Då får man automatiskt extra poäng i tävlingen.

Vem vann årets tävling?

– Det gjorde IOGT-föreningen Mjölner från Alfta. Vinnarlaget får ett vandringspris och så får man ett kulturprogram också.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FOTO: PRIVAT

FOTO: SANDREW METRONOME

Odjuret är en svart berättelse om utanförskap och själslig fattigdom bland "white trash" i den skånska myllan.

Stark film om utanförskap

Odjuret

Manus och regi av Martin Jern och Emil Larsson. Svensk film med Magnus Skog, Emelie Sundelin och Stefan Söderberg

DRAMA De vuxna, halvkriminella bröderna Kim och Jesper lever i samhällets utkant tillsammans med sin far i en liten skånsk by. Fadern langar smuggelsprit till minderåriga och har en bakgrund inom nazirörelsen. Jesper hankar sig fram genom att egenproducera porrfilm, medan Kim kämpar för att behålla det jobb han på nåder fått efter en fängelsevistelse. Samhället är präglad av en ingrodd känsla av

avgrundsdyk hopplöshet. De unga vill härifrån, men orkar inte riktigt bry sig. Här bor också Susanne och Ylva, två tjejer i 20-årsålderns med olika bakgrunder. Susanne bor med sin alkoholiserade mor och drömmar om att bli strippa. Ylva är uppvuxen i en frireligiös familj som predikar sexuell avhållsamhet före äktenskapet – samtidigt som dottern experimenterar med sin sexualitet i lönnod. De fyra känner varandra ytligt, men ska snart komma att bli närmare bekanta. Till en början är allt mest på lek, trots att en hotfull ton mullrar i bakgrunden. Kim och Jesper önskar halvhjärtat

ett annat liv, bortom droger och kriminalitet. Men en kort sekund förändrar allt.

"Odjuret" är en stark och dramatisk film som bygger på en sann historia om ett dubbelmord på Hallandsåsen. Det är en svart berättelse om människans mörkaste vrår, om utanförskap, arv, ekonomisk och själslig fattigdom bland "white trash" i den skånska myllan. Om ondska finns eller ej är en öppen fråga som inte får något svar i filmen. Men att fattigdom, arv och miljö kan bli de frön som kan leda till onda handlingar råder det ingen tvekan om.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BESÖK

Dalai lama till Sverige

RELIGION I mitten av april kommer Dalai lama till Stockholm och Lund. Arrangör är Individuell Människohjälp. Dalai lamas besök kommer främst att handla om hur vi är när vi är människor. Vilka värderingar använder vi oss av? Vad är det som gör oss lyckliga på riktigt? Vad är viktigast i livet?

Men han kommer också att

tala om situationen för de tibetaner som lever som flyktingar i Indien och Nepal. Sex miljoner tibetaner ser Dalai Lama som hjärtat i allt de tror på. I resten av Kina ses han som en fiende till staten. Dalai lama är, sedan slutet av 1500-talet,

titeln på den högste religiöse

ledaren inom den tibetanska buddhismen. Den nuvarande Dalai Lama är 75 år och tilldelades Nobels fredspris 1989. Sedan 1959 lever han i exil i norra Indien.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOK

En ensam och missförstådd man

I den fallande snön

av Caryl Phillips

Förlag: Wahlström & Widstrand

ROMAN Medelålders man lever ensam sedan hans otrohet tre år tidigare lett till skilsmässa. Relationen till den före detta frun, sonen och nuvarande flickvänner är lite sisådär. När mannen bestämmer sig för att göra slut på sitt förhållande, blir reaktionen dock kraftigare än han tänkt sig. Flickvännen, som också är en kollega, anklagar honom för sexuella trakasserier inför hela kollegiet.

Samtidigt är exfrun tjugit och tonårssonen strulig. Dessutom är mannens egen far – som kommit till England från Västindien fyrtio år tidigare för att, som han trott, skapa sig ett bättre liv – så tyst och omöjlig.

Ni hör själva: Keith, som vår huvudperson heter, har det inte lätt. Han vill gärna söka tröst hos den unga polska gästarbetaren Danuta, men hon stöter bort hans

närmanden. Inviter, som för övrigt får den förra flickvännens anklagelser att verka mindre tagna ur luften än Keith själv verkar inse.

Nyckelordet för denna roman torde vara "missförstådd". Keith missförstås inte bara av sina närstående, utan även av kolleger, chefer, sonens rektor och faderns

sjuksköterskor. Inte heller för mig som läsare är det särskilt lätt att sympatisera med honom, så självupptagen och snarstucken som han verkar. Keiths ständiga monologer känns gnälliga och tröttsamma. Hans resonemang lyckas inte väcka intresse förrän i slutet av romanen, när faderns

historia nystas upp och skapar en nödvändig bakgrunds bild.

Tyvärr hoppar dessutom en flock översättningsgrador omkring på boksidorna, vilket är mycket distraherande. Troligen är det slanguttrycken i den engelska originaltexten som bekymrat översättaren, men jag önskar ändå att han låtit bli tolkningar som "det här kaffet är keff" (sagt av Keiths femtioåriga exfru) eller det återkommande "tubstation" istället för tunnelbanestation. Det blir bara löjligt.

RAGNI SVENSSON

Författaren
Caryl Phillips.

BOK

Berättelser från utsatta kvinnor

Jag finns! Röster från

Klaragården – en antologi

Redaktör Jan Henrik Swahn

Brasel Publishing

ANTOLOGI Redan för tio år sedan höll Jan Henrik Swahn skrivarkurser för kvinnorna på Stadsmissionens Klaragården i Stockholm, en fristad för utsatta kvinnor. Då kom det ett par stycken. Men 2009 hände något. Plötsligt kom det ett tiotal kvinnor, den äldsta närmare 80 år, och varje torsdag sedan dess har de samlats runt bordet för att läsa och samtala om varandras texter. I den här antologin ryms de bästa av alla de texter som skrivits under åren, en vindlande och ibland vådlig färd med ett antal färgstarka och starka kvinnor. Här finns diktshorta texter och längre berättelser. Vissa är innehåller

vardagliga betraktelser, andra bär vittnesmål om hemiska upplevelser. Som Ulla R som skriver om sina barn Angela och Mikael, som drabbas av en katastrof

i form av en jätteväg. Mikael försvinner. "Det var då jag upphörde att existera" skriver hon. Bibi skriver om hur viktigt lugnet är. Men hur hittar man det? Josephine skriver enkelt och rättframt om kärleken. "Att våga älska dig är inte svårt, ingenting har varit lättare. För när jag är med dig älskar jag mig för den jag är". Här ryms både högt och lågt, svårt och lätt, glädje och smärta. Det är underhållande och närgånget på en och samma gång.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

MISSA INTE!

Sophia Karlsson och Janina Berman spelar i Utrensning.

1 TEATER Riksteaterns turné med Sofi Oksanens succépjäs *Utrensning*. Den handlar om Zara, som är offer för trafficking. Hon har lyckats rymma och söker upp den äldre Aliide, som bor på den estniska landsbygden, av en speciell anledning. Pjäsen kärna är människohandel, men också den sovjetiska ockupationen av Estland. Pjäsen spelas i samarbete med Wasa Teater och Åbo Svenska teater. Premiär i Växjö den 14 mars.

2 FILM "Hur många lingon finns det i världen?". Alex är en riktig slarver. Först när hans flickvän slänger ut honom tvingas han ta itu med sig själv. Vändningen kommer när han börjar jobba som assistent till ett gäng utvecklingsstörda. Genom deras ögon ser han livet på ett nytt sätt. Filmen bygger på Glada Hudik-teatern och deras verksamhet.

3 REKLAM Att den bästa reklamfilmen 2010 på bio är *Tänk om*-filmen som Statens Folkhälsoinstitut står bakom. Åtminstone enligt SF och biopubliken som utsett filmen till sin favorit. Filmens budskap är att föräldrar inte ska köpa ut alkohol till sina tonåringar. "Tänk om" drivs av FHI i samarbete med bland andra polisen och IOGT-NTO.

Våga se och lyssna på barn som far illa.
De behöver din bekräftelse, skriver
Hillevi Wahl.

ILLUSTRATION: RURIK ZATSEVSKY

Jag tror på dig!

Vi måste prata om alkohol och missbruk och psykisk hälsa, säger jag när jag är ute och föreläser. Hela tiden, överallt – och inte minst i skolorna. För allting hänger ihop. Missbruk är många gånger bara en sorts självmedicinering, för att somliga av oss är så sorgligt illa rustade att det är det bästa vi kommer på att ta till när livet gör ont.

Och mitt i allt detta nyckfulla kaos finns ofta barnen. Barnen som ingen ser och alla glömmet.

Förra året infördes en ny lag som säger att personal som jobbar med psykiskt sjuka och missbrukare måste fråga om det finns barn i familjen och se till att de får hjälp. Men det är långt ifrån en fungerande realitet i de flesta kommuner. För tankesättet är något revolutionerade nytt. Och lite svårt och känsligt.

”Vi vet mer om patienternas husdjur än vi vet om deras barn”, sade en läkare.

Skammen kring missbruket och den psykiska ohälsan blir ett extra fängelse som också barnen sätts i. De har ingenting annat att relatera till. De lever i en tillvaro som bäst kan beskrivas som en 18-årig kille förklarade:

”Mår mamma bra så mår jag bra. Mår mamma dåligt så mår jag också dåligt.”

Det blir en närmast surrealistisk tillvaro eftersom ingen annan ser det som barnet ser. Det är så få som vågar se att deras kollegor eller släktingar mår dåligt eller har riskbeteende eller till och med fullt utvecklat missbruk. När omgivningen blundar eller vänder bort blicken eller lever i förnekelse, så tror barnen till slut att de själva överreagerar. Eller också skäms de så förtvivlat mycket, för de tror att de är alldeles ensamma i hela världen om att ha en så trasig mamma eller knasig pappa. Så de håller tyst.

Just därför måste vi våga prata om det här. Ändå tvekar många. Det är kanske inte konstigt. Bara drygt trettio procent av alla svenska skolor har en handlingsplan för hur man ska agera om man upptäcker

att ett barn lever i en familj med missbruk, enligt en nationell undersökning som STAD (Stockholm förebygger Alkohol- och Drogproblem) har genomfört. Resten famlar i blindo. Okunskap föder oro.

Tänk om något kommer upp då? Hur gör man då, vad gör man då? Då lyssnar man.

Så enkelt och så självklart är det. Man måste inte krångla till det så förtvivlat. Många gånger räcker det bra med att bara lyssna. Och att bekräfta barnen:

”Jag ser det som du ser. Jag ser att du har det kämpigt. Jag ser att din mamma dricker. Jag ser att din pappa mår dåligt. Du är inte galen. Det är inte konstigt att du reagerar som du gör, jag vore mer orolig för dig om du inte hade reagerat.”

Just bekräftelsen är så himla viktig. En annan sak som kan ha livsavgörande betydelse för dessa barn är fyra små enkla ord:

”Jag tror på dig”.

Jag kan själv räkna upp de människor som har sagt detta till mig på ena handens fingrar. Men de har betytt allt. Och de har sagt det på olika sätt.

”Jag tror på dig. Jag tror att du kommer att fixa det här, för du har en barnatro.”

”Jag tror på dig. Du kommer att klara dig, för du är smart och intelligent och kan läsa de här böckerna och kan förstå hur allting hänger ihop.”

Eller också kan man säga, som min egen pappa när jag tvivlade som mest på mig själv:

”Jag håller en tunna skit på dig, Hillevi!”

Man kan säga det på olika sätt. Det viktiga är att man säger det. Jag tror på dig. ■

Om Hillevi Wahl

Journalist och författare, ständigt aktuell med de självbiografiska romanerna Kärleksbarnet och Hungerflickan som handlar om uppväxten med trasiga föräldrar.

Ann Eringstam

ÅLDER: 33
FAMILJ: SAMBO
BOR: GÖTEBORG
YRKE: KONSTNÄR

Hur länge har du varit medlem?

– Sedan jag var barn. Jag gick med i juniorförbundet och senare i UNF i Växjö. Jag vill inte dricka eftersom jag inte tycker om att tappa kontrollen. Men i dag är jag inte aktiv. Konsten tar upp all min tid.

Berätta om din aktuella utställning "Escape to Reality"!

– Det är en bildserie som fokuserar på de roller vi tar på grund av vår kultur, hur vi har uppfostrats och mediernas påverkan på våra liv. Bilderna visar en konstgjord verklighet, i det här fallet går pojkscouterna som en röd tråd genom fotografierna. Scouterna vågar gå sin egen väg och försöker forcera murar och dörrar för att eventuellt finna en annan värld på andra sidan. Muren blir en symbol för samhället. Kan man ta sig över muren så kan nya möjligheter öppna sig. Men det behöver inte nödvändigtvis betyda att det är bättre på andra sidan. Det är upp till betraktaren att fundera över. Bilderna är tagna i Grez-sur-Loing i Frankrike under den period då jag hade ett ateljéstipendium som jag fått av Hasselbladsstiftelsen. De är tagna både i och utanför min studio och har digitalt lagts samman till en helhetskomposition.

Finns det en röd tråd genom ditt konstnärskap?

– Jag funderar mycket kring könsroller, så man kan säga att genusperspektiv, norm, ideal och identitet går som en röd tråd genom mina arbeten. Jag har i tidigare arbeten fokuserat på "typiska" mansroller. Kvinnan belyses ofta i konsten, men mansollen är mera sällan kommenterad. Jag inspireras också av filmens värld och har tidigare arbetat med video och film.

Varför har du valt konstfoto som uttrycksform?

– Det känns naturligt för mig att beskriva det jag vill berätta i foto. I början, när jag utbildade mig på Högskolan för design och konsthantverk, ville jag jobba med smyckekonst. Men så gick jag Fotohögskolan och då föll alla bitar på plats. Att det var konstnärligt fotografi jag ville syssla med var självklart. Jag ville bli konstnär redan som 6-åring.

Vad vill du säga dem som betraktar dina bilder?

– Jag tänker inte så, att "det här blev lyckat, det måste jag göra om". Däremot är jag intresserad av att skapa bilder som går att betrakta och som har en ingång. Jag vill göra konst som både är vacker och har ett uttryck och ett koncept. Jag vill att min konst berör och väcker funderingar.

TEXT OCH FOTO **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN**

"Genusperspektiv,
norm, ideal och
identitet går som
en röd tråd genom
mina arbeten"

Känner du någon
som borde bli
månadens medlem?

TIPSA OSS på
accent@logt.se eller
Accent, Box 12825,
112 97 Stockholm

Välkommen till kalas för att utforma

Lördag den 14 maj 10.00 – ca 16.00

- Bakgrunden till "nyktra fester" som blev KALASBRA
- Vad är ett recept? Spridning av receptsamling
- Praktiskt arbete: vi skriver recept gruppvís
- Lunch
- Planering av 2011 års Kalasbra-aktivitet, där vi vänder oss till alla åldrar, med prioritering av barn, ungdom och unga vuxna
- Festlig avslutning

Var? Öjebyn,
Hudiksvall, Stockholm,
Karlstad, Göteborg,
Ronneby

Anmälan senast den 3 maj till
ann.torner@varagardar.se, 08-672 61 58.

Som gäst till vårt kalas får du en gästlista för eventuell samäkning, och vägbeskrivning. Eftersom det är kalas bjuder vi naturligtvis på själva dagen, men varje deltagare/förening svarar för sina resekostnader.

Föreningar är fantastiska. De förändrar livet till det bättre för många utsatta barn och unga. Men det som ska vara en trygghet kan bli till en otrygghet om föreningen inte hanterar alkoholfrågan. Är föreningen en risk- eller skyddsfaktor för medlemmarna?

Föreningskollen, www.iogt.se/foreningskollen är ett verktyg för föreningar med ungdomsverksamhet där de kan kolla hur de hanterar alkoholfrågan. Här kan föreningen testa hur de ligger till och även få tips på hur de kan ta fram och förankra en alkoholpolicy i sin förening.

FÖRENINGSKOLLEN

www.iogt.se/foreningskollen

PARTIPOLITISKT AKTIVA IOGT-NTO-MEDLEMMAR

Fredag 6 maj 09.30-15.00

En utbildningsdag för dig som i din politiska gärning också vill påverka alkohol- och narkotikapolitiken och är aktiv i ett politiskt parti.

Ur programmet:

Aktuella frågor inom alkoholpolitiken. • Vad ska vi fokusera på? • Hur kan vi utnyttja varandras kunskaper? • Hur ska nätverket fungera för att ge bäst resultat?

PLATS: IOGT-NTO-gården, Klara Södra
Kyrkogata 20 i Stockholm.

AVGIFT: Deltagaravgiften är 350 kr, och då ingår resa med billigaste färdssätt, samt fika och mat under dagen.

ANMÄLAN: Senast den 15 april, via www.iogt.se/utbildningar eller 08-672 60 05.

Till Valborg kommer många föräldrar att köpa både öl och cider.

Till sina tonåringar.

Informationsinsatsen som riktar sig till tonårsföräldrar fortsätter och nu kan du och din förening beställa material i form av flygblad, affischer, dekaler och broschyrer kostnadsfritt.

Ta kontakt med Helena Bergkvist, 08-672 60 18 eller helena.bergkvist@iogt.se

TÄNK OM

www.tankom.nu

FOTO: PIERRE ANDERSSON

Förbundsstyrelsen svarar på läsarnas frågor.

Förbundsordföranden. Anna Carlstedt

Kongressen är så mycket mer än förhandlingarna. Hur ska vi förvalta kongresstraditionen i framtiden? Hur får vi nya medlemmar att känna sig hemma?

Kongressen i framtiden

Jag minns min första kongress inom rörelsen. Den var i Karlstad och jag var 16 år. Jag minns sena nätter, nya vänner, en fin kärlekshistoria. Och jag minns UNF:s förhandlingar. Jag var inte ombud, så jag satt längst bak i lokalen. Jag minns att jag satt och skrev brev, för att se upp-tagen ut. Jag begrep absolut ingenting av vad som pågick. Men jag förstod att det som hände var viktigt. Och jag insåg, instinktivt, att förhandlingarna var kongressens hjärta. Och att kongressen var organisationens hjärta. Detta ville jag vara en del av.

Vi är ganska unika inom IOGT-NTO-rörelsen eftersom våra kongresser är så mycket mer än själva förhandlingarna. De är också nattcaféet, utflykterna, verkstäderna, seminarierna, festerna, familjelägren och barnpassningen. De är nära umgänge över generationsgränserna och de betyder så olika saker för olika medlemmar. Det finns en viktig poäng med att personer som inte är ombud kan gå in i förhandlingslokalerna, ta del av diskussionerna och besluten, kanske bestämma sig för att nästa gång vilja bli ombud. Kongressens funktion som demokratiskola kan inte nog skattas.

På förra kongressen i Göteborg diskuterade vi de framtida formerna. Vi kom överens om att kongresserna även i fortsättningen skall ligga på sommaren,

arrangeras på olika ställen varje gång och innehålla "både arbete och fest". Vi vill att kongressen skall vara en samlande punkt för organisationen, en gigantisk mötesplats. En fråga vi bör återkomma till är om vi skall fortsätta som idag, då ett av våra distrikt arrangerar, eller om vi skall gå mot en modell där förbundet arrangerar.

Våra kongresser betyder mycket olika saker för olika medlemmar. Jag kommer ihåg i Göteborg, då flera talare gick upp i talarstolen och berättade gamla minnen och hur viktigt är med kongresstraditionerna – ja, ungefär som jag gör i början av den här krönikan. Men i Göteborg var det flera ombud som kom fram till mig efteråt och sa att de hade svårt att förhålla sig till alla önskemål om att kongressen skulle se ut som den alltid gjort, eftersom detta var deras första kongress och de gärna ville vara med och forma framtidens kongresser men att de inte riktigt kände sig inkluderade när det blev för mycket nostalgi i talarstolen. Tankeväckande.

Jag är övertygad om att sommarens kongresser i Åre blir ett äventyr, oavsett vad du kommer dit för att uppleva: Det kommer att bli kamp och kärlek, arbete och fest, party och politik. Jag hoppas att vi ses på sommarens kongress. Blir det din första? ■

Anna Carlstedt

Fråga: Vad tycker IOGT-NTO om kokablad?

För ett tag sedan blossade det upp en drogdebatt med anledning av att Sverige, tillsammans med ett antal andra länder, motsatte sig Bolivias krav på att ta bort förbudet på kokablad som stipuleras i FN:s narkotikakonventioner. Själv tycker jag det är problematiskt att motsätta sig något som är en integrerad del av många latinamerikanska indiankulturer. Dessutom är inte koka en drog i sig, den används som råmaterial för att skapa den betydligt farligare drogen kokain. Att motsätta sig koka gör att man också kan betraktas som att man motsätter sig ett folks kulturella rättigheter.

Så, min fråga är: Vilken position har IOGT-NTO i denna fråga? Bör förbudet vara kvar eller ska koka kunna tuggas fritt, utan juridiska sanktioner, av indianer i Anderna?

David Scott

FOTO: KEVIN DYER

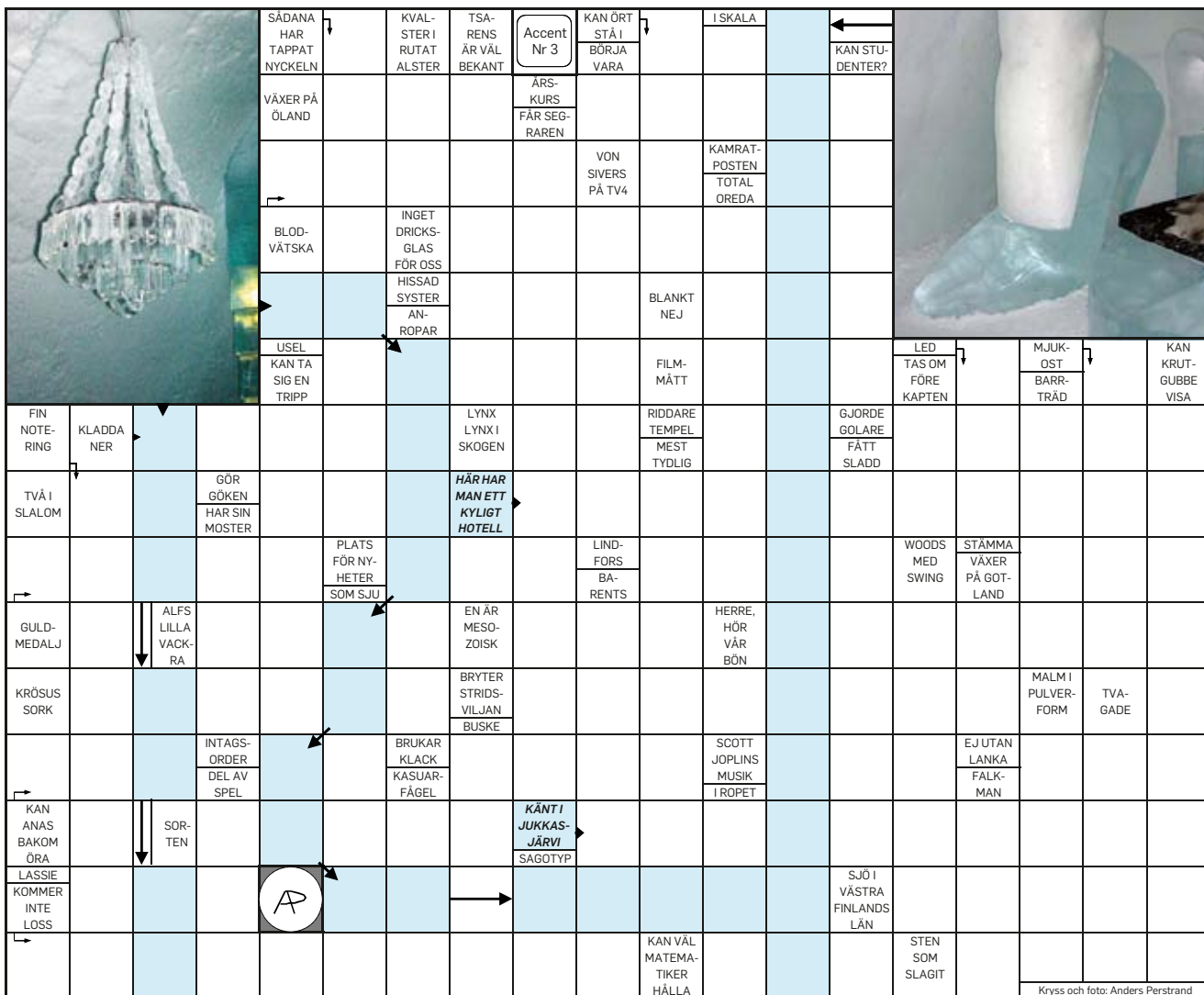
Svar: Vi är mot varje försök till liberalisering

I vårt narkotikapolitiska program står att läsa att "FN:s narkotikakonventioner är viktiga för den globala kampen mot narkotika och måste försvaras mot varje försök till liberalisering".

Att ta bort förbudet på kokablad får i det sammanhanget ses som en liberalisering. Om odling av kokablad vore tillåten i Bolivia skulle den behöva vara tillåten i hela världen. Det skulle det snabbt uppstå ett överskott av kokablad i världen under täckmanteln av "husbehov". Anledningen är förstas att det finns pengar att tjäna på att utvinna kokain och sälja på den illegala marknaden.

Anna Carlstedt

förbundsordförande IOGT-NTO

SKICKA IN OCH VINN!

Miljonlotter i potten. Tre lotter vinner förstapristagaren, en lott vardera får de tio som närmast har tur i dragningen. Skicka in lösningen till Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm, senast 20 april 2011. Märk kuvertet Kryss 3/2011.

NAMN

ADRESS

POSTADDRESS

Första pris, tre Miljonlotter: **Elly Lindström**, Vimmerby.
Sidovinster, varsin Miljonlott: **Ann-Britt Sandström**, Huskvarna,
Britt-Marie och Ove Ljunggren, Fagersta; **Siv Bång**, Alvesta; **Bo**
Axelsson/Lilly Jerremalm, Borensberg; **Almers**, Jönköping;
Filip Gerhardsson, Umeå; **Per-Gunnar Svensson**, Fors; **Lennart**
Nilsson, Vara; **Karl-Erik Mattsson**, Danderyd; **Eric Magnér**, Broby.
Alla grattulerar!

Accent-kryss nr 1-2011 Lösning																				
				N						S										
				K	O	P	I	E	R	A	T									
					A	R	N			I	N	O	M							
				S	K	I	D	S	K	O		U								
						M	I			E	M	I	L							
↓	S		S		S	K	A	V		M	A	L	Å	↓	F		M	↓		
T	V	Å	T	R	O	L	L	I	T	A	L	L	S	K	O	G	E	N		
	A	R	A		L	O		D		N	I		N	O	T	A	N			
	M	E	D	E	L		B	U	A	S		F	A	T	↓	T	A	K		
	P				E	R	L	A	N	D	E	R		T	I	A	R	A		
U	N	I	C	E	F		A	L	G	O	R	I	T	M	↓			S		
	A	L	E	R	T		D	I		T		S	J	Ö	H	Ä	S	T		
	T	A		S	E	G		T	O	T	A	L	I	S	A	T	O	R		
B	U	D		T	Å		B	E	R	E	D	A		S	N	E	D	A		
	R	E	V	A			B	E	T	O	R			K	V	A	D	R	A	T

NYKTERHETSRORELSSENS
BILDNINGVERKSAMHET

KALLELSE TILL NBV:s FÖRBUNDSMÖTE 2011

NBV:s medlemsorganisationer och avdelningar kallas till ordinarie förbunds möte 2011.

Tid: fredag den 10 juni 2011 och lördag den 11 juni 2011.
Mötet öppnas kl. 13.00.
Lunch serveras klockan 12.00. Registrering från klockan 10.00.

Plats: Radisson Blu Royal Park Hotel, Frösundavik, Solna-Stockholm

Vid förbunds mötet behandlas ärenden i enlighet med stadgans § 5.

Representation från medlemsorganisationer och avdelningar regleras i § 7 i förbundets stadgar. Medlemsorganisationernas medlemsantal och verksamhetens omfattning ligger till grund för beräkning av antalet ombud. Varje NBV-avdelning utser ett ombud.

Uppgift om namn på utsedda ombud översänds till NBV senast den 15 april 2011.

Närvarorätt tillkommer medlem i någon av NBV:s medlemsorganisationer.

Motioner kan lämnas av medlemsorganisation och av NBV:s avdelningar. Motioner ska enligt stadgan ha kommit förbundsstyrelsen tillhanda senast den 15 april 2011.

Med vänlig hälsning

NYKTERHETSRORELSSENS
BILDNINGVERKSAMHET

Ruben Baggeström
Förbundsordförande

Åke Marcusson
T. f. förbundsrektor

NYKTERHETSRORELSSENS
BILDNINGVERKSAMHET

Nyktterhetsrörelsens Bildningsverksamhet, är ett av landets 10 statsbidragsberättigade studieförbund. NBV har sina ägare inom nyktterhetsrörelsen, såsom IOGT-NTO, MHF, Blåbandet och KRIS samt ytterligare dryga tio-talet organisationer.

NBV ökade sin verksamhet under 2010 med drygt 17% till över 1,1 miljon studietimmar och verkar över hela landet genom 15 regionala avdelningar. NBV är öppen för alla som vill delta i studiecirklar, annan folkbildning och kulturverksamhet. Studieförbundet satsar särskilt på kunskap inom områden som alkohol och andra droger, folkhälsa, integration och internationellt arbete. NBV är det enda svenska studieförbundet med ett eget representationskontor i Bryssel.

NBV söker förbundsrektor

med tillträde hösten 2011.

Förbundsrektor är förbundets högsta tjänsteman/kvinna och arbetar med förverkligandet av NBVs olika verksamheter enligt de mål och policy, som förbundsstyrelsen fastställer. Du ska leda hela verksamheten samt företräda NBV i kontakter med organisationer och myndigheter både inom och utanför nyktterhetsrörelsen. Du är föredragande i styrelsen och dess arbetsutskott. Du har, som rektor, det yttersta ansvaret för personal, ekonomi och administration. Du har dokumenterat goda ledaregenskaper och erfarenhet av arbete i organisationer med gemensam värdegrund, t.ex. folkrörelser eller folkbildningsorganisationer. Du ska ha förmåga och intresse av att arbeta i nätverk med utvecklings- och förnyelsearbete. Du ska vara tydlig och våga vara chef, kan utveckla din personal och delegera och fördela arbetet. Vi utgår från att du har stor social kompetens med intresse för människor.

För att lyckas i rollen som förbundsrektor tror vi att du uppnått en viss personlig mognad och att du kan kommunicera på ett rakt, tydligt och pedagogiskt sätt. Vi förutsätter att du delar nyktterhetsrörelsens värderingar, är medlem eller beredd att bli medlem i någon av NBVs medlemsorganisationer.

Upplysningar om tjänsten lämnas av styrelsens ordförande Ruben Baggeström, tel. 0143-10070, 0707-915 062.

Din ansökan, som kommer att hanteras konfidentiellt, tillsammans med din CV vill vi ha senast 21 april till: Förbundsrektor, NBV, Box 12825, 112 97 Stockholm.

VÅRCHANSEN

Nu ger vi alla IOGT-NTO-föreningar chansen att bidra till vår medlemsvärvning och samtidigt ta chansen att vinna ett arrangemang till sin förening.

10–30 april pågår Vårchansen som går ut på att så många föreningar som möjligt ska värva minst en ny medlem till IOGT-NTO.

Den förening som värvar flest medlemmar till IOGT-NTO under perioden 10–30 april vinner ett offentligt arrangemang – standup, allsång, föreläsning eller vad ni önskar.

Arrangemanget ska genomföras under hösten och värdet är 15.000:–.

Dessutom lottar vi ut fem priser à 2.000:– bland alla IOGT-NTO-föreningar som värvat minst en ny medlem under tävlingsperioden.

Medlemstalongerna ska vara på Medlemsservice senast den 2/5 för att räknas i tävlingen.

TA CHANSEN!

Posttidning B

Accent, Box 12825

112 97 Stockholm

IOGT-NTO-RÖRELSEN
Internationella Institutet

PG: 90 04 63 - 1

BG: 900-4631

SMS:a "GLOBAL"
till **72970** så
bidrar du med
50 kronor
till IOGT-NTO-rörelsens
internationella arbete

45 kronor går till vårt arbete, 5 kronor är operatörernas avgifter.
Gå in på www.GLOBAL.IOGT.SE eller ring 031- 88 75 40 för mer info.